

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ
રૂપ આજ્ઞાથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં
ઉજવાયેલ વિવિધ ગામોમાં ભવ્ય
મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો...

તાવેડા

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

મે-૨૦૦૬

સરાકડિયા

કુંભારીયા

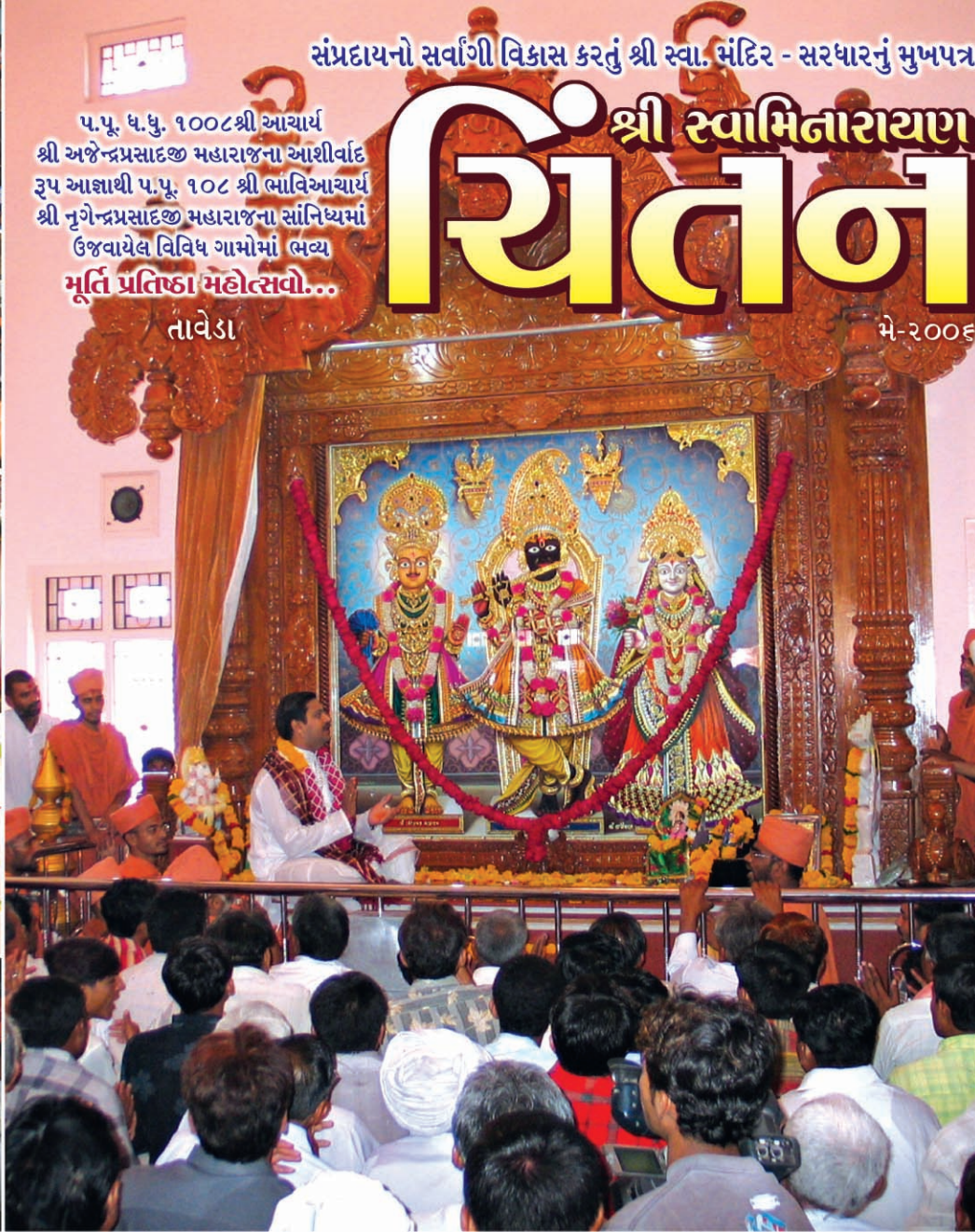
ભારપટોળી

તલગાજરડા

લીલીયા (ગીર)

પીપરડી (ઘોઝા)

ફિફાદ

સુરત

ઈટોલા

ઘાટડા

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

પ્રકાશક : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર વતી

કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી

તંત્રી : સાધુ દિવ્યસ્વરૂપદાસજી ❖ વર્ષ :- ૧, અંક :- ૧૨, તા. ૨૦-૫-૦૬

:: સંસ્થાપક ::

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

:: અધ્યાક્ષ ::

પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ - વડતાલ

:: પ્રયોજક ::

પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

આપ જો 'ઈન્ટરનેટ' સુવિધાથી સુવિદિત હો તો
આજે જ ક્લીક કરો...

www.chintansardhar.com

આધુનિક યુગમાં 'ઈન્ટરનેટ'ની સુવિધાથી આપ ઘેર બેઠા પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજની આશીર્વાત્મક આજ્ઞાથી સરધાર મંદિર દ્વારા પ્રકાશિત 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન' અંકના ઓનલાઈન ગ્રાહક તેમજ ઓનલાઈન અંકને માણી શકશો. અને સાથે સાથે ઓનલાઈન સરધાર મંદિર દ્વારા પ્રસ્તુત પ.પૂ. લાલજી મહારાજની અમૃતવાણી, પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા અન્ય ધુન-કીર્તનની VCD, MP3 & Audio Sasette અને ધાર્મિક પુસ્તકો તેમજ પૂજા-સામગ્રી આદિક સાહિત્ય હવે તમો ઘેર બેઠાં વસાવી શકશો.

:: લેખો અંગે પત્રવ્યવહાર ::

'ચિંતન કચાલય'

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫

:: લવાજમના દર ::

વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૮૦/-
પંચવાર્ષિક : રૂ. ૩૫૦/-
પચીસ વર્ષ લવાજમ : રૂ. ૭૫૦/-
પરદેશમાં લવાજમ : \$ ૧૩૦ U.S.A.
: £ ૧૦૦ U.K.

:: અનુક્રમણિકા ::

૧	દિવ્ય અમૃતવાણી...અમૃતવાણી ચિંતન	નુલસીભાઈ માસ્તર - સુરત	૬
૨	વૈજ્ઞાનિક દૈષ્ટિકોણ... અમૃતવાણી ચિંતન	પૂ. શ્રી વેદવ્યાસ દિવેદી તથા પૂ. રમણુચરભાષી (મોડા ખર્ડન)	૮
૩	આત્યંતિક કલ્યાણ...આજ્ઞા-ઉપાસના ચિંતન	સ. ગુ. સ્વામી શ્રી નંદકિશોરદાસજી - ભુજ મંદિર	૯
૪	ધર્મામૃત...સંત પંચવર્તમાન ચિંતન	સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી - સરધાર	૧૨
૫	પ.પૂ. લાલજી મહારાજનું જીવન સંગીત...જીવન પાથેય ચિંતન	સાધુ યોગેશ્વરદાસ	૧૪
૬	મંદિરો શા માટે...? મંદિર મહિમા ચિંતન - ૧	સ્વામી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી - સરધાર	૧૬
૭	સર્વોપરી-સર્વાવતારી પારમૈશ્વર્યભાવ દર્શન...ઉપાસના ચિંતન	સાધુ જ્ઞાનવલ્લભદાસ - સરધાર	૧૯
૮	વાણીમાં વિવેક જરૂરી છે...વાણી-વિવેક ચિંતન	સાધુ નિર્દોષસ્વરૂપદાસ - સરધાર	૨૧
૯	મોહનવરને માન સંગાથે વેર...દોષ નિરૂપણ ચિંતન-૨	પાર્ષદ જનમંગલ ભગત	૨૨
૧૦	સત્સંગ શબ્દજ્ઞાન મનોરંજન...બાલ-યુવા સત્સંગ ચિંતન	પાર્ષદ રાજુ ભગત તથા મયુર ભગત - સરધાર	૨૩
૧૧	સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા...		૨૫

:: લવાજમ અંગે ગ્રાહક પત્રવ્યવહાર ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫ ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

Visit us : www.sardhar.org ❖ E-mail : amrutdharma2003@yahoo.com

અમૃતવાણી ચિંતન

: સંપાદક :

તુલસીભાઈ માસ્તર - સુરત

“દિવ્ય અમૃતવાણી”

યાદૃશી ભાવના તાદૃશી સિદ્ધિર્ ભવતિ ।

જેવી ભક્તોની ભાવના હોય તેવી ભાવનાને પરમાત્મા પૂરી કરે છે.

- પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ - વડતાલ

વહાલા
ભક્તજનો !
શાસ્ત્રોનો
સિદ્ધાંત છે :
' યાદૃશી

ભાવના તાદૃશી સિદ્ધિર્ ભવતિ ।' જેવી ભક્તોની ભાવના હોય તેવી ભાવનાને પરમાત્મા પૂરી કરતાં હોય છે. સામાન્ય રીતે એમકહેવાય છે કે 'સુરત' એટલે મુખારવિંદ. મુખારવિંદ એ માણસના વ્યક્તિત્વનું પ્રતિક છે. માણસના હાવભાવ એનો સ્વભાવ, એની વિચારધારા, એનો પ્રેમ, એની ધૃષ્ટા, એનો ક્રોધ તમામની ઝલક મુખારવિંદ ઉપર દેખાય છે. અને આજે અમને એ કહેતા જરાય અતિશયોક્તિ નથી લાગતી કે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં ભક્તોને ભગવાન શ્રીહરિના વચનમાં વિશ્વાસ છે, દેહતા છે, નિષ્ઠા છે, સમર્પણ છે એ આજે સુરતના માધ્યમથી સમગ્ર સંપ્રદાયની જે શકલ એ એના મુખારવિંદ ઉપર ઝળકી રહી છે.

જે શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન વગેરે કોઈપણ ગ્રંથ ભગવાનના લીલાચરિત્રોથી સભર ગ્રંથ હોય એનું શ્રવણ કરવાથી, એનું મનન કરવાથી આપણા મનના વિકારો દૂર થાય છે. આપણા મનની અંદર પવિત્રતા સ્થાપિત થાય છે. આજે સવારે થોડા યુવાન હરિભક્તો અમારે નિવાસસ્થાને આવ્યા હતા. સત્સંગના કાર્યોની સેવાને અર્થે મંડળની પ્રવૃત્તિ કરે છે. બાળકોને-યુવાનોને સદૃશિક્ષણ આપે છે એટલે અમારે બહાર જવાની ઉતાવળ હતી છતાં પણ અમને એવી હોંશ છે કે અમારામાં જેવી સમજણ છે તેટલી એનામા ઠાલવી દઈએ. અનાયાસે એવી વાત નીકળી કે અમો શાસ્ત્રો ઉપર, તેના મહિમા ઉપર અમે એક દૃષ્ટાંત આપ્યું હતું એ અહીં સુરતની અંદર પારાયણ પ્રસંગે આપણે એકત્રીત થયા છીએ ત્યારે એ દૃષ્ટાંતને દોહરાવું તો મને વાંધો લાગતો નથી. કોઈપણ ઈમારત બનાવવી હોય, કોઈપણ

મકાન બનાવવું હોય તો સૌપ્રથમ એની અંદર પાયો ખોદવામાં આવે છે. પાયો ખોદવાનું જે સ્તર હોય તે જમીનથી નીચે તરફ ખોદવાનું હોય છે. એક આ સિદ્ધાંતને સમજવાની જરૂર છે. ખરેખર આપણે ઈમારત ઉપર બનાવવાની છે. ઈમારત ઉપર યણવાની છે. જો જમીનના સ્તર ઉપરથી જ ઈંટો યણવાની શરૂ કરી દીધી હોય તો - કેમ કે આપણે તો ઈમારત ઉપર યણવાની છે. પરંતુ વૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંત અને ધર્મના સિદ્ધાંત વચ્ચે ઝાઝો તફાવત નથી. માત્રને માત્ર દૃષ્ટિકોણનો તફાવત છે, વ્યાખ્યાનો તફાવત છે. શિક્ષાપત્રીમાં મહારાજે એમ કહ્યું કે પાણી ગાળીને પીવું અને વૈજ્ઞાનિકો એમ કહે છે કે પાણી ફીલ્ટર કરીને પીવું. બંનેનો હેતુ સમાન છે. તમો શ્રીજી મહારાજની આજ્ઞા પાળી અને પાણી ગાળીને પીવો તોપણ ચોખ્ખુ અને જીવાણું મુક્ત થશે. શુદ્ધ પાણી પીવા મળે. વૈજ્ઞાનિકો ફીલ્ટર કરેલું પાણી પીવાનું કહે છે તેમાં પણ પાણી કિટાણું રહિત શુદ્ધ જ મળવાનું છે. તેમાં ફાયદો શરીરને જ થવાનો છે. શરીર નિરોગી રહેવાનું છે. આપણે ઈમારત તો ઉપર યણવી છે પણ એ ઈમારત ઉપર યણવા માટે સૌપ્રથમ ઈમારત જેટલી ઊંચી યણવી હોય તેના પ્રમાણમાં પાંચ ફૂટ કે સાત ફૂટ ઊંડું ઊતરવું પડે. (ઊંડો પાયો ખોદવો પડે.) અને એ ઊંડાણમાં ઉતરીને જ્યારે પાયાની ઈંટ મૂકવામાં આવે ને એ ઈંટો એમને એમ મૂકી દેવામાં આવે, ઢગલો કરી દેવામાં આવે તો તેને પાયો ન કહેવાય. પાયાની અંદર ચુનો, રેતી, સિમેન્ટ, કપચી જે જે એનાં સાધનો (Materials) હોય તે નાખવા પડે કે જેથી ઈંટોની વચ્ચેની સંધાણ પુરાય. અને એમ કરતાં કરતાં જે પાયો ઉપર આવે અને પછી એની ઉપર ઈમારત યણવામાં આવે અને જો વ્યવસ્થિત એની અંદર કાર્ય થયું હોય તો ઈમારતને સામાન્ય રીતે નુકસાન ન થાય. ભૂજની અંદર ધરતીકંપ થયો અને તેના ઝટકાનો અનુભવ ગુજરાતની અંદર તેમજ બહારના પ્રદેશોમાં ઘણી જગ્યાએ એના અનુભવો થયા હતા. આવા ઝટકાની અંદર પણ જે ઈમારતો ઘણી મજબૂત હતી તેને કોઈ અસર થઈ નથી.

આવા ભયંકર ભૂકંપમાં પણ જે વૈજ્ઞાનિકોએ બતાવેલા માપદંડ પ્રમાણે ઈમારતો તૈયાર થઈ હતી તેમાં ઓછામાં ઓછી ક્ષતિ થઈ છે.

આ સિદ્ધાંતને જો જીવનમાં ઉતારીએ ને જીવનનું લક્ષ ઉર્ધ્વગતિનું છે, અધોગતિનું નથી. આ જીવનનું લક્ષ મોક્ષ મેળવવાનું છે. આ જીવાત્માનો હેતુ જે કંઈ કરે છે તેની પાછળનું હાર્દ એ છે કે જીવને સુખીયા થવું છે, જીવાત્માને કલ્યાણ મેળવવું છે. પરંતુ સિદ્ધાંતની વાત તરીકે જમીનની ઉપર સીધે-સીધી ઈંટો મૂકવામાં આવે અને ઈમારત બનાવવામાં આવે તો ઈમારત જોખમાય છે. તે માટે ઊંડું ઊતરવું જરૂરી છે. તમે કોઈ વૃક્ષ વાવો તો પહેલા વૃક્ષના મૂળ જમીનમાં જાય પછી વૃક્ષ મોટું થાય છે. જો મૂળ ન ચોટે તો વૃક્ષ મોટું થઈ શકે નહિ. જેના મૂળ ઊંડા છે, જેટલા મૂળ મજબૂત છે એટલું એ વૃક્ષ સુરક્ષિત છે. પણ જ્યારે મૂળ નબળા પડે ત્યારે એ વૃક્ષ જોખમમાં મૂકાય છે.

આજે અમને મનમાં પ્રશ્ન થાય છે - અમે કોઈ ધર્મની ટીકા-ટીપ્પણી કરતા નથી પણ અમારી જે સમજણ છે એ સમજણ ઉપર હું ઘણી વખત વિચાર કરું છું કે 'આજે સંસારની અંદર ધર્મના નામે કેટલી બધી પ્રવૃત્તિ ચાલે છે.' ટી.વીની અંદર તમે જોતા હશો કે નિત્ય નવા પ્રસંગો ધર્મને નામે થતા હોય, નિત્ય નવા ઉપદેષ્ટાઓ મળતા હોય, નિત્ય નવી જગ્યાઓએ નવી નવી પદ્ધતિ તમને જોવા મળતી હોય પરંતુ મારી જાતને હું એક પ્રશ્ન પૂછું અને મને એનો જવાબ ન મળે કે આટલું બધું સંસ્કારનું સિંચન થતું હોય, આટલા બધાં સદ્વિચારોની જો આપ-લે થતી હોય, આદાન-પ્રદાન થતું હોય તો પણ વ્યક્તિના જીવન સ્તર ઊંચા કેમ નથી આવતા ? સમાજમાંથી દૂરાચાર, ભ્રષ્ટાચાર, પાપાચાર ઘટતો કેમ નથી ?

ઘડાલા ભક્તજનો ! આ વાત ઉપર જ્યારે મનન કરીએ, ચિંતન કરીએ ત્યારે એમ થાય કે જમીન ઉપર પાધરી ઈંટો મૂકીને ઈમારત ઉપર બનાવી દીધી હોય અને જો પાયો નબળો રહી ગયો હોય તો ઈમારતનું અસ્તિત્વ રહેતું નથી. તેમ સમાજની અંદર પ્રગતિના નામે ભૌતિકવાદ તરફ આધ્યાત્મિક વાતને છોડીને, આધ્યાત્મિક વાતનો પાયો નબળો રાખીને માત્રને માત્ર ભૌતિકવાદ તરફ દોડતા હોઈએ ત્યારે એ સમાજની ઈમારત, સમાજનો પાયો નબળો હોય છે. અને ત્યારે સમાજનું અસ્તિત્વ હરહંમેશ જોખમમાં રહેવાનું છે. ચાહે લૌકિક સમાજ હોય ચાહે સત્સંગ સમાજ હોય. એ પાયાને મજબૂત કરવા માટે યુગો પહેલા, વર્ષો પહેલા ઋષિમુનિઓએ આની શોધ કરી, પરમાત્માની પ્રેરણાથી વિચાર કર્યો, એમના જ્ઞાનથી, એમની મહેનતથી એમણે સદૃશાસ્ત્રો રચ્યા છે. આ શાસ્ત્રો કેવળ શ્રવણ કરવા માટે મનોરંજનનું સાધન નથી. કથા-

પારાયણ એ કેવળ સાંભળવાનું અને આનંદ મેળવવાનું સાધન નથી. ભગવાનની કથા છે એટલે આનંદ-શાંતિ વગેરે મળે છે. પણ પારાયણનો અર્થ કરે તો; જો ધર્મ-પારાયણ જીવન કરીએ, સત્સંગ પારાયણ જીવન કરીએ ત્યારે 'પારાયણ' સાર્થક થાય છે.

આજે વિશ્વની અંદર અલગ-અલગ નામે, અલગ-અલગ પંથોની અંદર, અલગ વ્યક્તિઓની અંદર, અલગ-અલગ પ્રવૃત્તિઓથી અઢળક ધર્મકાર્યોના નામે જ્યારે કથા-વાર્તાઓમાં કે બીજા ઉપદેશ થતાં હોય પણ સમાજનું સ્તર ઊંચું નથી આવતું તેનું એક કારણ; તેમાં માત્ર શ્રવણ કરી, મનોરંજન કરાવવાનું અથવા તો એનો એક પ્રભાવ નાંખવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવતો હોય તો એનો હેતુ બદલાય જાય છે. અને મુખ્ય જ્ઞાન-ઉપદેશ આપી પાયો મજબૂત કરવાનો સિદ્ધાંત ન હોય તો એ કથા એ સાર્થક થતી નથી.

અને આજે મારે સુરતના હરિભક્તોને એ જ ભલામણ કરવાની છે જે ઘણા સમયનાં અમારા વિચારમંથન પછી અમને સમજણ પડી છે એ પ્રમાણે હું કહું છું : 'કથાની અંદર આજે કેટલા વ્યક્તિઓ આવ્યા, કેટલાનું રસોડું થયું, કેટલા રૂપિયાનો ચઢાવો થયો, કેટલો સુંદર મંડપ સજાવ્યો એ મહત્ત્વનું નથી. પરંતુ જો કોઈ વસ્તુ મહત્ત્વનું હોય તો એ છે કે કેટલા સદ્ગુણ અને સદાચારનાં શબ્દો જીવનમાં ઉતાર્યા, જીવાત્માને ભગવાનમાં કેટલી પ્રીતિ થઈ, ભગવાનના સ્વરૂપની કેટલી નિષ્ઠા દેઢ થઈ એ મહત્ત્વનું છે.' એવા લક્ષને જ્યારે કેન્દ્રમાં રાખીને કથા કરવામાં-સાંભળવામાં આવે એ મહત્ત્વનું છે. અમે જ્યારે રસ્તામાં આવતા હતા ત્યારે જોયું કે :- મુસાફરી દરમ્યાન પદયાત્રીઓને શાંતિ મળે, સુખ મળે એ હેતુથી રસ્તામાં પાણીના પરબ ઊભા કરવામાં આવે છે. પરંતુ ઘણી વખત નાની એવી પાણીની પરબ હોય અને તેમાં મોટા મોટા ભડકાવનાર બેનરો લગાડેલા હોય છે. આવું જ્યારે થાય ત્યારે હેતુ ફરી જાય છે, સેવાનો હેતુ રહેતો નથી. કોઈ પોતાને એટલે કે પરબ ઊભી કરનારને વખાણે એ હેતુ થઈ જાય છે. એમને એમ પાણીની પરબ મૂકી હોય તો એ સેવાનો હેતુ થઈ જાય છે એમ મારી સમજણ છે. એમ જ્યારે કથા-પારાયણોનો હેતુ જીવાત્મા ભગવાનની નજીક કેમ આવે, ધર્મની નજીક કેમ આવે, એનું જીવન પવિત્ર કેમ બને વગેરે આવા હેતુને કેન્દ્રબિંદુમાં રાખીને કોઈપણ આયોજન થાય અને કોઈ વ્યક્તિ આવું બીડું ઉપાડે તો નિઃસંદેહ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના સંતાન તરીકે અમારો રાજીપો એમાં હોય હોય અને હોય જ, એમાં કોઈ શંકાને સ્થાન નથી. ભગવાન શ્રીહરિના પ્રાગટ્યનું મૂળ જો કોઈ કારણ હોય તો અનેક જીવાત્માને મોક્ષમાર્ગ ઉપર વાળવાનું કાર્ય હતું. (ક્રમશઃ)

વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ

સંપાદક :- પ.ભ. નનુમામા (રઘુવીર વાડી) તથા મિનેષ પટેલ (લાલાભાઈ) - નડિયાદ

વામે યસ્ય સ્થિતા રઘા શ્રીશ્ચ યસ્યાસ્તિ વક્ષસિ ।

વૃન્દાવનવિહારં તં શ્રીકૃષ્ણં હૃદિ ચિન્તયે ॥૧॥

હું જે તે મારા હૃદયને વિષે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનનું ધ્યાન કરું છું તે શ્રીકૃષ્ણ કેવા છે તો જેના ડાબા પડખાને વિષે રાધિકાજી રહ્યાં છે અને જેના વક્ષઃસ્થલને વિષે લક્ષ્મીજી રહ્યાં છે અને વૃંદાવનને વિષે વિહારના કરનારા છે.

(શિક્ષાપત્રી શ્લોક : ૧)

જય શ્રી સ્વામિનારાયણ સાથે હું મારા ગુરુ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના આશીર્વાદ સાથે મારા વિચારો વ્યક્ત કરું છું :-

વિજ્ઞાનની દૃષ્ટિએ અને માન્યતા પ્રમાણે અખિલ બ્રહ્માંડમાં અથવા પ્રકૃતિમાં બે પ્રકારમાં બે પ્રકારની ઉર્જાઓ વિદ્યમાન છે. જેને પોઝીટીવ ઉર્જા અને નેગેટીવ ઉર્જા કહેવામાં આવે છે. જે વ્યક્તિમાં અથવા વાતાવરણમાં જે પ્રકારની ઉર્જાની પ્રમાણ વધારે હોય તેની પ્રકૃતિ તથા વિચાર તેવા હોય છે.

દા.ત. : દરેક પરિસ્થિતિને પોઝીટીવ તરીકે જોવું અથવા લેવું એક ઉદાહરણ છે. કોઈપણ અજાણી વ્યક્તિને જો રઘુવીરવાડીમાં ૮ થી ૧૦ દિવસ રાખવામાં આવે તો એ ચિંતામુક્ત બનીને આત્મસંતુષ્ટિ પામે છે. પુનર્જન્મ થયો હોય તે અનુભવ સાથે પોતાના ઘરે પાછા જાય છે અને નવી સ્ફૂર્તિ સાથે પોતાના ધંધા કામમાં સફળતા મેળવે છે. પ્રશ્ન છે કે કેમ ?

કારણ કે, શ્રીજી મહારાજનું વિચરણ એટલે ચરણઅંકિત થયેલ ભૂમિ પારંપરિક વિદ્વાન આચાર્યશ્રી, સાચા સંતો, સાંખ્યયોગી બહેનો, પુરુષ-સ્ત્રી હરિભક્તો વગેરે સાચા દિલથી લાગણીપૂર્વક ભગવાનની સેવા-પૂજા, ધૂન-કિર્તન-ભજન અને ધર્મયુક્ત સદ્કાર્ય કરી ચુક્યા છે. અને આજે પણ અથાગ પરિશ્રમથી સદ્કાર્ય કરે છે ને તેનાથી વિપુલ માત્રામાં પોઝીટીવ ઉર્જા ઉદ્ભવે છે. જે વાતાવરણમાં વિદ્યમાન રહે છે. આપણી આધ્યાત્મિક ભાષામાં પરમેશ્વરના આશીર્વાદ અને સંતકૃપા કહીએ છીએ.

ધર્મમાં ભક્તિ, ધ્યાન, પૂજા, માળા કરવી, તાળી પાડવી, ઘંટનાદ કરવો, ધૂન-ભજન કરવા તેઓ આદેશ અને માર્ગદર્શન છે. તેનાથી પોઝીટીવ ઉર્જા ઉત્પન્ન થાય છે અને શાંતિ તથા આત્મસંતોષની લાગણી ઉદ્ભવે છે. સાચા વિચારો પ્રસ્ફુરિત થાય છે. એના જીવંત ઉદાહરણ સંપ્રદાયમાં ઉપલબ્ધ છે.

ઝઘડા, ઈર્ષ્યા, કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર વેગેરે દૂર ભાગે છે. કારણ કે, જેવો સંગ થાય છે તેવા જ વિચાર ઉદ્ભવે છે અને તેવી જ પ્રક્રિયામાં મન પ્રવૃત્ત થાય છે. માટે નેગેટીવ ઉર્જા નજીક આવી શકતી નથી. અર્થાત કામ ક્રોધાદિક વિચારો અને વિકારો દૂર રહે છે. વિજ્ઞાન એટલે

સંતુલિત વ્યવસ્થિત અને પ્રયોગિક સંશોધનો ઉપર આધારિત જ્ઞાન, કોઈપણ વ્યક્તિને કાર્યસિદ્ધ કરવું હોય તો હૃદય શાંત, સ્થિર અને એકાગ્ર ચિત્ત કરવું જરૂરી છે. દા. ત. : શિક્ષાપત્રીની રચના પહેલા શ્રીજી મહારાજે એકાગ્રચિત્તે શ્રીકૃષ્ણનું ધ્યાન અને એકાગ્રતાથી મંગળાચરણ કરેલ છે. મન ભટકે તો ભગવાનના લીલાચરિત્રમાં મન પરોવીને એકાગ્રતા કેળવાવી જરૂરી છે. વિજ્ઞાનની દૃષ્ટિએ વિચારીએ તો શ્રીજી મહારાજે જે કહ્યું અને કર્યું તેનું અનુકરણ કરવાથી હૃદયમાંથી પોઝીટીવ ઉર્જા વિપુલ પ્રમાણમાં ઉત્પન્ન થાય છે. તે ઉર્જા તરંગો શરીરના રોમે-રોમમાં સંતુલિત માત્રા પ્રસરે છે. પ્રત્યેક અંગને સદ્વિધોષણ પ્રદાન કરે છે. જેમ કે બિલાડીને પોતાની સામેનું લક્ષ્ય સિદ્ધ કરવું હોય તો સમગ્ર ઉર્જાને એકત્રિત કરીને છલાંગ મારવાથી પોતાનું લક્ષ્ય સિદ્ધ કરે છે. શિક્ષાપત્રીમાં ભગવાને જેમ એકાગ્રતાનું જ લક્ષ્ય બતાવેલ છે, તો પશુ-પક્ષી પણ તે રીતે કરવાથી કાર્યસિદ્ધ કરી શકે છે.

લાંબા સમય સુધી કામ કરતા કરતા શારીરિક અંગો ક્ષમતા પ્રમાણે થાકી જાય છે. મનમાં ઘણી વખત જૂદા-જૂદા નેગેટીવ પ્રકારના વિચારો ઉત્પન્ન થાય છે. એટલે કે આ કાર્ય બહુ મોટું છે, કઠિન છે, કાર્ય અશક્ય છે. સિદ્ધ થાય તેમ નથી અથવા પછી કરીશ, અત્યારે સમય નથી, પહેલા બીજું કાર્ય પતાવી દઉં અથવા બીજા દ્વારા કરાવી લઉં. ઉંઘ આવે, આળસ આવે, આ બધા વિચારોને પોઝીટીવ ઉર્જા દૂર ભગાડીને આપણને સફળતા મેળવવામાં સહાય કરે છે, મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવે છે. આજે લોકોને દરરોજ શિક્ષાપત્રી વાંચીને થોડું થોડું શીખવાની આજ્ઞા શ્રીજી મહારાજે કરી છે. જ્યારે શ્રીજી મહારાજ પોતે શિક્ષાપત્રીના પ્રથમ શ્લોકમાં ધ્યાન કરીને શિક્ષાપત્રી લખવાનું શરૂઆત કરતા હોય ત્યારે આપણે તે પ્રમાણે શીખવું જોઈએ કે દરરોજ એ જ રીતે મહારાજને હૃદયમાં રાખીને દિવસની શરૂઆત કરવી જોઈએ. જે રીતે આજે પણ શિક્ષાપત્રીના એક-એક શબ્દો આજની મોર્ન દુનિયામાં ડગલે ને પગલે સફળ અને ઉચિત સાબિત થાય છે. શ્રીજી મહારાજનું ધ્યાન કરવાથી મોહજાળ, પાપ, શોક, મૃત્યુ, યમનું દુઃખ જેવા નેગેટીવ ઉર્જાની અસરો નાશ પામે છે. જે રીતે આપણા હૃદયરૂપી કુંભમાં સંપૂર્ણપણે ધ્યાનરૂપી પોઝીટીવ ઉર્જા ભરાયેલ હોય તો નેગેટીવ ઉર્જાના અવગુણો અંદર પ્રવેશ કરી શકતા નથી.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ શિક્ષાપત્રી આદ્ય કરતા - સફળ થયા અને અદ્યાપિ પર્યન્ત તેમની વિચારધારાને ગ્રહણ કરનાર વ્યક્તિ પણ સફળતાને પામે છે, એ નિશ્ચિત છે. શ્રીજી મહારાજનું સ્મરણ કરીને ધ્યાન કરીને કોઈપણ કાર્ય કરવાથી આત્મવિશ્વાસ વધે છે અને કાર્ય અવશ્યમમાવિ બને છે.

આત્યંતિક કલ્યાણ

શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનના ઉપદેશોનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ કરનારને જરૂર જણાઈ આવશે કે તેઓશ્રીએ પોતાનું પુરુષોત્તમપણું, સર્વાવતારીપણું તથા સર્વશ્વરૂપણું ગુપ્ત રાખીને જાણે કે પોતે ભક્ત હોય, સાધુ હોય, મુક્ત હોય, શિષ્ય હોય કે આચાર્ય, ગુરુ ને ઉપદેષ્ટા હોય અથવા સત્પુરુષ હોય તેવી રીતે ઘણાં વચન સામાન્ય સિદ્ધાંતનાં ઉચ્ચાર્યાં છે. ભક્ત તરીકે જેવાં કે :- ‘હું મારા હૃદયને વિષે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનનું ધ્યાન કરું છું-તે શ્રીકૃષ્ણ કેવા છે ? તો જેના ડાબા પડખાને વિષે રાધિકાજી રહ્યાં છે, જેના વક્ષઃસ્થળને વિષે લક્ષ્મીજી રહ્યાં છે અને વૃંદાવનને વિષે વિહાર કરનારા છે.’^૧ ‘પોતાના આશ્રિત ભક્તજનોની સમગ્ર પીડા હરનારા, ધર્મે સહિત એવી ભક્તિ તેની રક્ષા કરનારા અને પોતાના ભક્તજનોને મનોવાંછિત સુખ આપનારા એવા જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તે અમારા સમગ્ર મંગળને વિસ્તારો.’^૨ ‘જે ભગવાનનો ખરેખરો ભક્ત હોય, તો હું તે ભગવાનના ભક્તનો પણ ભક્ત છું અને હું ભગવાનના ભક્તની ભક્તિ કરું છું.’^૩ સાધુ તરીકે જેવાં કે :- ‘એવો સાધુ તો હું છું, જે મારે વર્ણાશ્રમનું લેશમાત્ર માન નથી.’^૪ મુક્ત તરીકે જેવાં કે :- ‘હું તો અનાદિ મુક્ત છું, પણ કોઈના ઉપદેશે કરીને મુક્ત થયો નથી.’^૫ ‘આ આપણે સર્વે છીએ તે, આ દેહ થકી નોખો જે આત્મા તેને બ્રહ્મરૂપ જાણીએ છીએ; અને જ્ઞાન-વૈરાગ્યાદિક સાધને યુક્ત છીએ, તો પણ એ નારાયણને પ્રસન્ન કરવાને અર્થે રાત-દિવસ ઉજાગરા કરીએ છીએ ને કીર્તન-નામસ્મરણ તે તાળીઓ વજાડીને હાથની આંગળીઓ ફાટી જાય એમકરીએ છીએ તથા કથાવાર્તા રાત-દિવસ કરીએ-કરાવીએ છીએ-તે જો નારાયણ સરખા થઈ જવાતું હોય તો એવડો દાખડો શું કરવા કરીએ ? માટે એ નારાયણ જેવા તો એક નારાયણ જ છે, પણ બીજો કોઈ એ જેવો થતો નથી અને ‘एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म ।’ એ શ્રુતિનો પણ એ જ અર્થ છે જે એ નારાયણ જેવા તો એક નારાયણ જ છે એમસર્વ શાસ્ત્રનો સિદ્ધાંત છે.’^૬ શિષ્ય તરીકે જેવાં કે :- ‘તથા ગુરુપરંપરા જાણવી જોઈએ-તે કેવી રીતે તો,

ઉદ્ભવ તે રામાનંદ સ્વામીરૂપે હતા ને તે રામાનંદ સ્વામી, શ્રીરંગક્ષેત્રને વિષે સ્વપ્નમાં સાક્ષાત્ રામાનુજ આચાર્ય થકી વૈષ્ણવી દીક્ષા પામ્યા; માટે રામાનંદ સ્વામીના ગુરુ તે રામાનુજ આચાર્ય છે ને તે રામાનંદ સ્વામીના શિષ્ય અમે છીએ.’^૭ આચાર્ય ગુરુ ને ઉપદેષ્ટા એવો જે હું તે મારા દેહનાં જે આચરણ તે પ્રમાણે તમારે ન કરવું.’ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન, રામકૃષ્ણાદિ સર્વ અવતારના કારણ છે છતાં પોતે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનને પોતાના ઈષ્ટદેવ તરીકે માનતા હોય તેવાં પણ વચન ઉચ્ચાર્યાં છે. ઈષ્ટદેવ તરીકે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન છે એવાં વચન જેવાં કે :- ‘અને તે ઈશ્વર તે કયા તો પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમએવા જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તે ઈશ્વર છે અને તે શ્રીકૃષ્ણ આપણા ઈષ્ટદેવ છે, ઉપાસના કરવા યોગ્ય છે ને સર્વ અવતારના કારણ છે.’^૮ ‘આપણા ઈષ્ટદેવ જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તેમનાં આચરણ પ્રમાણે આચરણ ન કરવું.’^૯ ‘અમારે ઈષ્ટદેવની કૃપાએ કરીને સ્વસ્વરૂપની દેહતા છે.’^{૧૦} સત્પુરુષ તરીકે જેવાં કે :- ‘અમે તો સત્પુરુષ છીએ, તે અમારી આજ્ઞાએ કરીને તમે સર્વ નરનારાયણની પૂજા રાખશો તો અમારે ને નરનારાયણને તો સુધો મનમેળાપ છે, તે અમે નરનારાયણને કહીશું જે હે મહારાજ, જે પંચવર્તમાનમાં રહીએ અમારી આપેલ જે તમારી મૂર્તિ તેને પૂજે, તેમાં તમે અખંડ વાસ કરીને રહેજો....’^{૧૧} ‘અમારે શ્રી નરનારાયણની ઉપાસના છે.’^{૧૨}

કેટલાંક વચનો શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને પોતાને શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન સાથે અભેદપણું હોય એવી રીતે ઉચ્ચાર્યાં છે. વળી ગોપાળાનંદ સ્વામી, શુક સ્વામી, બ્રહ્માનંદ સ્વામી, મુક્તાનંદ સ્વામી તથા નિત્યાનંદ સ્વામી જેવા અનાદિ મુક્તોએ જ્યારે જ્યારે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન પોતાને ભક્ત, સંત, મુક્ત, સત્પુરુષ, આચાર્ય, ગુરુ ને ઉપદેષ્ટા તરીકે વર્ણવે છે ત્યારે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન અને શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન એક જ છે એવી ચોખવટ કરે છે. દાખલા તરીકે- ‘એવી રીતે પરોક્ષપણે પોતાના પુરુષોત્તમપણાની વાર્તા શ્રીજી મહારાજે કરી તેને

(૧) શિક્ષાપત્રી શ્લોક ૧

(૨) શિક્ષાપત્રી શ્લોક ૨૧૨

(૩) વચનામૃત ગઢડા મધ્ય પ્રકરણ ૨૮

(૪) વચનામૃત ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણ ૪૪

(૫) વચનામૃત ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણ ૧૮

(૬) વચનામૃત લોયા ૧૩

(૭) વચનામૃત વડતાલ ૧૮

(૮) શિક્ષાપત્રી શ્લોક ૧૦૮

(૯) વચનામૃત વડતાલ ૧૮

(૧૦) વચનામૃત ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણ ૮ (અમદાવાદ પ્રત)

(૧૧) વચનામૃત ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણ ૪૮ (અમદાવાદ પ્રત)

(૧૨) વચનામૃત ગો પ્ર૦ પ્ર૦ ૮ (અમદાવાદ પ્રત)

સાંભળીને સર્વે હરિભક્ત એમજાણતા હવા જે એ જે શ્રીકૃષ્ણ પુરુષોત્તમને જ આ ભક્તિધર્મના પુત્ર શ્રીજી મહારાજ છે.” ‘એવી રીતની વાર્તા સાંભળીને સર્વે સાધુ ને સત્સંગી તે એમસમજતા હવા જે એ પરોક્ષ જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન કહ્યા તે જ આ ભક્તિધર્મના પુત્ર શ્રીજી મહારાજ છે...”^૧ કોઈ કોઈ સ્થળે એવા પણ પ્રયાસો થતા જોવામાં આવે છે કે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનો અવતાર થવાનો છે તેની આગાહી પરોક્ષ ગ્રંથોમાં કરેલી છે માટે શ્રી સ્વામિનારાયણ એ પરમાત્મા છે અને તે માટે-

કિરાત હૂણાન્ન પુલિન્દપુલ્કસા આમીરકક્ષ્ણ યવના ચ્વસાદયઃ ।
યેજ્યે ચ પાપા યદુપાશ્રયાશ્રયાઃ શુદ્ધયંતિ તસ્મૈ પ્રભવિષ્ણવે નમઃ ॥

કિરાત (ભીલ) હૂણ, આંધ્ર, પુલિંદ, પુલ્કસ, આહિર, કંક (કાઠી), યવન, ખસ (ખોજા) આદિ તથા એ જેવા બીજા સમાજના નીચલા થરના મનુષ્યો જેમના આશ્રયથી તથા જેમના આશ્રિતના આશ્રયથી શુદ્ધ થશે એવા ભવિષ્યમાં પ્રાદુર્ભાવ પામનારા પરમાત્માને નમસ્કાર હો!!!^૨

શ્રીમદ્ભાગવતમાં વળી ઉલ્લેખ છે :-

કૃતાદિષુ પ્રજા રાજન્ કલાવિચ્છંતિ સંભવમ્ ।

કલૌ ચ્વલુ ભવિષ્યંતિ નારાયણપરાયણાઃ ॥

સતયુગની, ત્રેતાયુગની તેમજ દ્વાપર યુગની પ્રજા કળિયુગને વિષે પોતાનો જન્મઈચ્છે છે; કારણ કે કળિયુગમાં નારાયણ (નારાયણમુનિ)નો અવતાર થશે, જે નારાયણનો આશ્રય કરી નારાયણપરાયણ થઈ પરમપદ પામશે. વળી અનાદિમુક્ત સંપ્રદાયનાં નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ પણ ગાયું છે :-

સહજાનંદ હરિ પ્રકટ થયા સહજાનંદ હરિ; વ્યાસ મુનિએ
જે પૂરવે કહી ‘તી તે વાત સાચી કરી...પ્રકટ થયા

વ્યાસ મુનિએ જે પૂરવે કહી ‘તી તે વાત સાચી

કરી...પ્રકટ થયા

આવી રીતે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનના ભાવિ પ્રાદુર્ભાવ માટે પરોક્ષ શાસ્ત્રોમાં તેમજ સમકાલીન ભક્તકવિઓનાં કાવ્યોમાં ઉલ્લેખ થયેલો જણાય છે. પરંતુ તે આરંભકાળમાં મુમુક્ષુઓને પરમાત્માની બુદ્ધિ સ્વામિનારાયણ ભગવાનના સ્વરૂપમાં દેઢ થાય તે સારું ઉલ્લેખ કરેલો છે :- એકાંતિક ભક્તો માટે અનાદિમુક્ત સંપ્રદાયનાં નિષ્કુળાનંદ સ્વામી મુખ્ય સિદ્ધાંત મુજબ સ્પષ્ટતા કરે છે કે શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાન સ્વયં આ પૃથ્વી ઉપર પધારશે એ તો કોઈના ચિંતનમાં પણ ન હતું. પુરુષોત્તમનારાયણ તો-

‘અણચિંતવે આવી ગયા, અતિ અચાનક અલબેલ;
ખબર ન પડી ઘડ મતને એવો ખેલી ગયા એક ખેલ.’

સૌ શાણા રહ્યા છે વિચારી રે, આતો વાત થઈ વણધારી રે;
એણે ઠીક કર્યું ‘તું ઠરાવી રે, એ તો સમજણ અર્થ ન આવી રે.
જોઈ રહ્યા ‘તા જૂજવી વાટ રે, તે તો વાત ન બેઠી કોઈ ઘાટ રે;
કોઈ કે’તા હરિ થઈ ગયા રે, યાશે હવે કે’છે બીજા રહ્યા રે.
પણ કોઈનું ધાર્યું ન રહ્યું રે, વણ ધારે વચ્ચે બીજું થયું રે;
એવો લીધો અલૌકિક અવતાર રે, સહુના ધાર્યા વિચાર્યાથી બા’ર રે.
આપે આવી ગયા અણધાર રે, જન ઉદ્ધારવા આણી વાર રે.
અકળ કળા એની ન કળાણી રે, કાહ્યા-શ્યાણાને રહી અજાણી રે.
ન પડી ગમરહ્યા ગમખાઈ રે, ના’વી વાત મતિના મતમાંહી રે;
અગમઅપાર કા’વે અકળ રે, કહો કેને પડે એની કળ રે ?’

શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાનનાં જાણે પોતે ભક્ત હોય, સત્પુરુષ હોય, સાધુ હોય, મુક્ત હોય, આચાર્ય ગુરુ કે ઉપદેષ્ટા હોય અથવા પરોક્ષ રામકૃષ્ણાદિક અવતાર જેવા હોય તેવાં વચનો જ્યારે જ્યારે આપણા વાંચવામાં આવે ત્યારે આપણે એમસમજીએ કે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન તો સર્વ અવતાર માત્રના કારણ અવતારી છે-સર્વ અવતાર માત્રના આધાર છે, પરંતુ પોતાનું પ્રાકટ્ય અનંત જીવોના હિતાર્થે હોઈ દરેક જીવને પોતાને વિષે ગુણ-બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થાય ને ક્રમશઃ એકાંતિક થઈ પરમપદને પામે તે હેતુથી ‘પરોક્ષવાદ’થી તત્ત્વનિરૂપણ કરવામાં આવેલું છે; જ્યારે પોતાના એકાંતિક ભક્તો માટે તો પોતાનું પુરુષોત્તમપણું, સર્વ અવતારના અવતારીપણું ને પોતે સર્વના કારણ નિયંતા અંતર્યામી ને પ્રેરક છે તેવું સર્વોપરીપણું નિઃશંકપણે પ્રતિપાદન કરેલું છે; પરંતુ તેવાં વચનો વિરલ મળી આવે છે. દૂધ એક મણ હોય ત્યારે તેમાંથી ઘી કેટલું નીકળે ? મણેમણ તો ન જ નીકળે; તેમશાસ્ત્રોમાં ‘પરોક્ષવાદ’ની વિપુલતા હોય ને ‘પ્રત્યક્ષવાદ’ (મુખ્ય સિદ્ધાંત)નાં વાક્યો મર્યાદિત હોય.

આપણે પરોક્ષવાદ (સામાન્ય સિદ્ધાંત)નાં વચનો જોયાં. હવે પ્રત્યક્ષવાદ (મુખ્ય સિદ્ધાંત)નાં વચનો વિચારીએ. શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાન શ્રીમુખે કહે છે : ‘હું જ પુરુષોત્તમ છું. અનંતકોટિ બ્રહ્માંડમાં હું જ ભગવાન છું. મારા વિના બીજો કોઈ મોટો દેખ્યો નહિ. સર્વે બ્રહ્માંડ અને સર્વે ગોલોક વૈકુંઠાદિ ધામમારા તેજે કરીને તેજાચ્છાયા છે.’ ‘આ સત્સંગને વિષે જે ભગવાન વિરાજે છે, તે જ ભગવાનમાંથી સર્વે અવતાર થયા છે ને પોતે તો અવતારી છે....’ ‘જે તેજને વિષે મૂર્તિ છે, તે જ આ પ્રત્યક્ષ મહારાજ છે, તે જ સર્વ અવતારનું કારણ છે; અને સર્વ અવતાર પુરુષોત્તમમાંથી પ્રકટ થાય છે અને પાછા પુરુષોત્તમને વિષે લીન થાય છે....’ ‘પોતાને સાક્ષાત્ મળ્યું જે ભગવાનનું સ્વરૂપ, તેને સદા દિવ્ય સાકાર મૂર્તિ ને સર્વ અવતારનું કારણ અવતારી એવું જાણવું; અને જો એમન જાણે ને નિરાકાર જાણે કે

બીજા અવતાર જેવા જાણે, તો એનો દ્રોહ કર્યો કહેવાય.”^૧ “એવા જે આ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમભગવાન, તે અક્ષરાદિક સર્વના નિયંતા છે, ઈશ્વરના પણ ઈશ્વર છે ને સર્વ કારણના પણ કારણ છે ને સર્વોપરી વર્તે છે; અને સર્વ અવતારના અવતારી છે ને તમારે સર્વને એકાંતિક ભાવે કરીને ઉપાસના કરવા યોગ્ય છે; અને આ ભગવાનના જે પૂર્વે ઘણાક અવતાર થયા છે તે પણ નમસ્કાર કરવા યોગ્ય ને પૂજવા યોગ્ય છે.”^૨ ગઢડા પ્રથમપ્રકરણ વચનામૃત પ માં જણાવ્યું છે :- રાધિકાએ સહિત એવા જે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તેનું ધ્યાન કરવું. વળી શિક્ષાપત્રી શ્લોક ૧૧૫ માં જણાવ્યું છે :- “શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન તથા શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનના અવતાર ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે તેમજ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનની પ્રતિમા પણ ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે માટે એમનું ધ્યાન કરવું.” પરંતુ આ સામાન્ય સિદ્ધાંત કહ્યો. મુખ્ય સિદ્ધાંત લોયાના ૧૧મા વચનામૃતમાં જણાવી દીધો છે :- “જેવી ભગવાનની મૂર્તિ પોતાને મળી હોય તેનું જ ધ્યાન કરવું; પણ પૂર્વે ભગવાનના અવતાર થઈ ગયા તે મૂર્તિનું ધ્યાન ન કરવું....”^૩ “જેવે રૂપે કરીને ભગવાનનું દર્શન પોતાને થયું છે ને તે સંગાથે જેને પતિવ્રતા જેવી દૃઢ પ્રીતિ બંધાણી છે તેને મોટા મોટા જે બીજા મુક્ત સાધુ તે સંગાથે પણ પ્રીતિ થાય જ નહિ. અને પોતાના ઈષ્ટદેવ જે ભગવાન તેના જે બીજા અવતાર હોય તે સંગાથે પણ પ્રીતિ થાય નહિ. કેવળ જે સ્વરૂપની પોતાને પ્રાપ્તિ થઈ હોય તે સંગાથે જ પ્રીતિ રહે ને તેની મરજી પ્રમાણે જ વર્તે; અને બીજાને જે કાંઈક માને તે તો તેના જાણીને માને....”^૪ અવતાર અવતારીના વિવાદગ્રસ્ત પ્રશ્નનો છેલ્લો ઉકેલ, વડતાલના જ્ઞાનબાગની બ્રહ્મસભામાં આપતાં, શ્રીસહજાનંદસ્વામીએ-શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાને જે શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા તે અનાદિ મુક્ત સં૦ ગુ૦ નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ ભક્ત ચિંતામણિ ગ્રંથમાં કાવ્યરૂપે ગૂંથ્યા છે. આ રહ્યા તે પરમ

મનનીય શબ્દો:-

“પછી બોલિયા પ્રાણજીવન, તમે સાંભળજો સહુ જન; તમને જે મળી છે મૂર્તિ, તેને લિગમકહે નેતિ-નેતિ. અતિ અપાર અક્ષરાતીત, થઈ તમારે તે સાથે પ્રીત; ભક્ત જક્તમાંહી છે જો ઘણા, ઉપાસક અવતારતણા. જે જે મૂર્તિ જનને ભાવે, તે મૂર્તિ નિજ ધામપહોંચાવે; પણ સર્વે પાર જે પ્રાપ્તિ, તે છે તમારે કે’ પ્રાણપતિ.”^૫

જેતલપુરના બ્રહ્મમહોલમાં મળેલી દિવ્ય સભામાં શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાને પોતાનું પુરુષોત્તમપણું ઉચ્ચારેલું તે પણ અનાદિમુક્ત સં૦ ગુ૦ નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ ગ્રંથસ્થ કર્યું છે. તે કહ્યું છે :-

‘પછી પ્રભુજી બોલિયા, તમે સાંભળો હસ્તિ-જન સહુ, અતિ રહસ્ય એકાંતની, એક વાલખ્યની વાત કહું. આ સભામાં આપણ સહુનાં, તેજોમય તન છે; છટા છૂટે છે તેજની, જાણું પ્રકટિયા કોટિ ઈંદ છે. વળી કહું એક વારતા, સર્વે કીધું આપણું થાય છે; સુખ-દુઃખ વળી જય-પરાજય, ચક્રિચિત્ જે કે’ વાય છે. તે માટે તમે સાંભળો, સત્સંગી સહુ નર-નાર; જે જે થાય છે જક્તમાં, તેનો બીજો નથી કરનાર. સુખ-દુઃખ આવે સર્વે ભેળું, તેમાં રાખજ્યો સ્થિર મતિ; જાળવીશ મારા જનને, વળી કરીશ જતન અતિ. એમકરતાં જો પંડ પડશે, તો આગળ સુખ છે અતિઘણું; પણ વ્રત-ટેક જો ટાળશો, તો ભોગવશો સૌ સૌતણું. નહિ તો તમે નચિંત રહેજ્યો, કરવું તમારે કાંઈ નથી; જે મળ્યા છે તમ ને, તે પાર છે અક્ષરથી.’

જેમ સામાન્ય સિદ્ધાંત અને મુખ્ય સિદ્ધાંતનો ભેદ અધિકાર ને પાત્રતા દૃષ્ટિમાં રાખી આપણે તપાસ્યો, તેમ સામાન્ય કલ્યાણ અને આત્મિક કલ્યાણમાં ઘણો સૂક્ષ્મભેદ છે, જે આપણે તેવી જ દૃષ્ટિથી હવે પછી વિચારીશું. (ક્રમશઃ)

(૧) વચનામૃત ગઢડા મધ્ય પ્રકરણ ૮

(૩) વચનામૃત લોયા ૧૧

(૫) ભક્તચિંતામણિ પ્રકરણ ૭૮

(૨) વચનામૃત ગઢડા અંત્ય પ્રકરણ ૩૮

(૪) વચનામૃત ગઢડા અંત્ય પ્રકરણ ૧૬

(૬) ભક્તચિંતામણિ પ્રકરણ ૭૬

આજે જ જુઓ અને તપાસો. આપનું લવાજમ ક્યારે પૂરું થાય છે ?

ઘડાલા ભક્તજનો ! ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન’ના દરેક અંકમાં સરનામાના લેબલ (મેઈલ બોક્સ) ઉપર આપનો ગ્રાહક નંબર અને આપનું લવાજમપૂરું થવાના મહિના-વર્ષની માહિતી આપવામાં આવે છે. માટે આપના ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન’ના કવર પર સરનામાનું લેબલ હંમેશા તપાસતા રહો, અને લવાજમપૂરું થાય તે પહેલાં જ આશરે ૪૦ દિવસ પહેલાં આપના નજીકના વિસ્તારમાં ‘ચિંતન’ અંકના ગ્રાહક નોંધણી કરતા કાર્યકર પાસે આપનો ગ્રાહક નંબર આપીને લવાજમભરવું, જેથી ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન’નો એક પણ અંક ચૂકી ન જવાય. અને હા, દર વર્ષે લવાજમભરવાનું યાદ રાખવું પડે તે કરતાં પાંચ વર્ષનું અથવા આજીવન લવાજમએકસાથે પણ ભરી શકાય છે.

No.:1 End date : 10/20/2030
Gadhvi Prafulkumar Jabardanbhai
10/“RamPratap” Gitanagar Main Road.
Rajkot Ta: Di : Rajkot-City,
Pin 360002

આ છે આપના
અંકના લવાજમ
સમાપ્તિની તારીખ

સરનામાના લેબલના નીચે આપેલા નમૂના પરથી આપ આપના અંકનું લેબલ તપાસતા રહો અને નવું લવાજમભરવાની પ્રક્રિયા સમયસર કરતા રહો...

ધર્મમૃત

(૧) નિર્લોભ (૨) નિષ્કામ (૩) નિઃસ્વાદ (૪) નિઃસ્નેહ (૫) નિર્માન તથા એકાંતિક ધર્મ

અધ્યાય : ૩ - નિઃસ્વાદી વર્તમાન

સ્વયં શ્રીહરિએ રસાસ્વાદના દોષો અને તેના જયના ઉપાયોનું વર્ણન સ્પષ્ટપણે કર્યું છે.

શ્રી નારાયણ મુનિ બોલ્યા : હે મુને ! સર્વે ઈન્દ્રિયોના ક્ષોભમાં કારણ રસાસ્વાદ માન્યો છે. પાપની ઉત્પત્તિમાં કારણભૂત સમગ્ર દોષો રસ થકી પ્રવર્તે છે. (૧) અંગે સહિત કામરસથી ઉત્પન્ન થાય છે. આવી રીતે જનોમાં પ્રસિદ્ધ છે. કારણ કે ભૂખથી શુદ્ધ અંગવાળા પુરુષમાં કામની ઉત્પત્તિ દેખાતી નથી. (૨) શુભ ગુણોના પ્રભાવથી મહત્ત્વને પામેલા રાજાઓ તથા ધર્મમાં સ્થિતિવાળા બ્રાહ્મણોને પણ ક્યારેક રસથી માંસભક્ષણમાં આસક્તિ થયેલી પ્રસિદ્ધ છે. (૩) સર્વવેદ હિંસાયજનું પ્રતિપાદન કરે છે : આ પ્રકારે દેવો તથા રાજા વગેરેનું દુષ્ટ વચન રસાસ્વાદથી પ્રવર્તે છે. (અહિંસાપણે વેદ પ્રતિપાદ્ય યજનું હિંસામયત્વ કથન તે નિન્દિત અપભાષણ છે. તેમના દ્વારા માંસના રસાસ્વાદ માટે પ્રવર્તે છે.) (૪) હિંસારહિત યજનું આચરણ અને કૃષ્ણ ચાન્દ્રાયણાદિનું નિરંતર પરિશીલન રૂપ જે પોતાના ધર્મથી બ્રાહ્મણોનું ભ્રષ્ટપણું તે રસથી થયું છે અને બ્રાહ્મણોને શીલોઞ્છાદિવૃત્તિરૂપ જીવિકા-વૃત્તિથી ભ્રષ્ટપણું થયું તે પણ રસથી જ થયું છે. (૫) પૃથ્વીમાં હાલ બ્રાહ્મણાદિ ઉત્તમવર્ણની પણ રસથી દેવી આદિ પૂજનના બહાનાથી મદ્યમાંસના ભક્ષણમાં પ્રવૃત્તિ છે જ. (૬) મનુષ્યોને ચાર વર્ણોમાં અને ચાર આશ્રમોમાં પણ વેદ પ્રતિપાદ્ય સદાચારનું વિપરીતપણું રસથી જ પ્રવર્તે છે. (૭) ઉત્તમમનુષ્યોને પણ રસથી રાક્ષસોને તુલ્ય પશુપક્ષ્યાદિ હિંસામાં પ્રવૃત્તિ થાય છે. રસયુક્ત બીજી વસ્તુઓની ચોરીના કર્મમાં પણ પ્રવૃત્તિ રસથી થાય છે. (૮) પંક્તિભેદના દોષને જાણનારા વિદ્વાનોને પણ રસાસક્તિથી પંક્તિભેદ થાય છે. પોતાના મનુષ્ય-જે પુત્રાદિને પણ ત્યજીને એકાકી પુરુષને સ્વાદુભોજનમાં રુચિ રસથી જ થાય છે.

(૯) ઉત્તમજનોને રસથી ગર્દભીનું દૂધ, ઊંટડીનું દૂધ-દશ દિવસ વીત્યા નથી એવી ગાયનું દૂધ આ અપેય પદાર્થોમાં - અભક્ષ્યના ભક્ષણમાં (ડુંગળી, લસણ વગેરે) તથા મધ, ગાંજો વગેરે મદને ઉત્પન્ન કરનાર વસ્તુના ભક્ષણમાં પ્રવૃત્તિ થાય છે જ. (૧૦) સંસારની નિવૃત્તિ કરનાર હરિકીર્તન અને સત્શાસ્ત્રની કથાઓ અને ભગવાનની પ્રતિમાના પૂજનનું જીવિકા માટે સંપાદન કરવાપણું રસથી થાય છે. (૧૧) રસથી અતિ આહાર કરવાથી મૃત્યુ થાય છે. અને તેથી નાના પ્રકારના રોગો થાય છે. (૧૨) મનુષ્યોને રસથી જ ક્રોધ, લોભ, મદ, ઈર્ષ્યા, દંભાદિ જે મહાપાપના કારણભૂત ઘણા દોષો તે પણ ઉત્પન્ન થાય છે. (૧૩) આ પ્રકારે રસને આશરીને રહેલા જે દોષો તે મેં તમોને કહ્યા. હવે ત્યાગીઓને હિત કરનારા રસના જયના ઉપાયો કહું છું : (૧૪)

ત્યાગીઓએ ક્યારેય પણ સુસ્વાદિષ્ટ ભોજનમાં આસક્તિ કરવી નહિ. સુસ્વાદુ ભોજનની આસક્તિથી અષ્ટાંગ યોગનાં સાધનોથી સિદ્ધ દશાને પામેલા ત્યાગીઓ પણ શ્વાનાદિની સમાનતા પામીને જ્યાં ત્યાં આસક્ત થકા અવજા પામે છે. માટે રસાસક્ત થવું નહિ. (૧૫) દોષદષ્ટિથી દેહ-ઈન્દ્રિયાદિના સુખના ત્યાગપૂર્વક આત્મનિષ્ઠાને પામેલા માટે જ રસાસ્વાદમાં આસક્તિ રહિત વૈષ્ણવ ત્યાગી પોતાના દેહની વૃત્તિ માટે ભિક્ષાવૃત્તિનો આશ્રય કરે. (૧૬) જેમભરો કમળ વગેરેને પીડા કર્યા વગર દરેક કમળમાંથી થોડો થોડો રસ ગ્રહણ કરે છે તે પ્રકારે ત્યાગી દરરોજ (શાપિત-પતિત વગેરેનો ત્યાગ કરીને) પવિત્ર ગૃહસ્થોને પીડા કર્યા વગર થોડું થોડું અન્ન માગે. (૧૭) ભિક્ષા માટે ફરતા ત્યાગીઓએ ચાર વર્ણના ગૃહસ્થોથી શુદ્ધ અપક્વ-અન્ન માંગવું. આપત્કાળ પડ્યા વિના ચાર વર્ણના ગૃહસ્થો વિના બીજા (ચૌદ પ્રકારની સંકરજાતિના) ગૃહસ્થો પાસે માગવું નહિ. (૧૮) જે ગૃહસ્થના ઘરથી સારું અન્ન મળે અને તે

પણ ઘણું પ્રાપ્ત થાય તે જ ગૃહસ્થને ઘેર રસના લોભથી દરરોજ તે અન્ન માગવું નહિ. (૧૯) ભિક્ષા સમયમાં 'નારાયણ હરે ! સચ્ચિદાનંદ પ્રભો' હે સચ્ચિદાનંદ પ્રભો ! હે નારાયણ ! હે હરે ! આ પ્રકારે ઊંચા સ્વરથી ગૃહસ્થોના આંગણમાં ઊભા રહીને બોલે. (૨૦) લોટ, ચોખા વગેરે જે અન્ન અથવા ફળાદિ, કેળાં, કેરી વગેરે ભિક્ષાથી પ્રાપ્ત થાય તે અન્ન સ્વયં ત્યાગી સાધુ હાથપગ વગેરે ધોઈને શુદ્ધ થઈને શુદ્ધિપૂર્વક પાક કરીને વિષ્ણુને નિવેદન કરે. (૨૧) નૈવેદ્યની અંદર તુલસીપત્ર સહિત ભગવાનને નિવેદન કરેલા અન્નને વિષ્ણુના ચરણામૃત જળથી અથવા પ્રસાદીના જળથી પોતાના ભોજનસમયમાં મિશ્રણ કરે, (૨૨) જો ભોજનસમયમાં કોઈ ભિક્ષુક અન્નની યાચના કરે તો પ્રસન્ન મનથી ભિક્ષુકને આત્મબુદ્ધિથી અન્ન આપે. (૨૩) વિષ્ણુની દીક્ષાયુક્ત, પોતાના ધર્મમાં નિષ્ઠાવાળો, લોકનિંદિત પાપકર્મ અને મરણાદિ સૂતક તથા ગર્ભાધાનાદિ સંસ્કારોના પ્રસંગથી રહિત ગૃહસ્થ બ્રાહ્મણ પોતાના ઘરમાં ત્યાગીઓને ભોજન કરાવવા માટે નિમંત્રણ આપે તો ત્યાગીઓ તે ગૃહસ્થને ત્યાં જાય. વિપ્રના ગૃહમાં પહેલાં કહેલી રીતે વિષ્ણુને નિવેદન કરેલું અન્ન ભગવાનની પ્રસાદીના જળથી મેળાવીને જમવું. (૨૪-૨૫) જો ક્યારેક બ્રાહ્મણના ઘરમાં વિષ્ણુની પ્રતિમા ન હોય ત્યારે પોતાની પૂજવાની ભગવાનની પ્રતિમાને બ્રાહ્મણના ઘેર પ્રથમથી જ મોકલીને નિવેદન કરાવે. (૨૬) જો તે બ્રાહ્મણના ગૃહમાં વિષ્ણુની મૂર્તિ હોય તો પોતાના આશ્રમમાં બે શેર પરિમિત અન્નને જમાડનારા પાસે મંગાવી સ્વયં રસોઈ બનાવીને પોતાની પૂજવાની વિષ્ણુપ્રતિમાને નિવેદન કરીને પછી ત્યાગી મંડળે તે ગૃહીના ગૃહ પ્રત્યે જમવા જવું. એમન કરે તો (પોતાના મુકામમાં પોતાને પૂજ્ય મૂર્તિને નૈવેદ્ય ન કરે તો) સેવાધર્મની હાનિ થાય છે. (૨૭-૨૮) જો વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણ પણ રસોઈ કરવા અશક્ત હોય અને સાધુઓને તો જમવા નિમંત્રણ આપે અથવા જેનું રાંધેલું અન્ન જમવા યોગ્ય ન હોય તેવા ક્ષત્રિયાદિ જો સાધુઓને જમવાનું નિમંત્રણ આપે તો પોતાના આશ્રમમાં આમાત્ર મંગાવીને પાક કરે અથવા પાક કરવા માટે અશક્ત બ્રાહ્મણના ઘેર અથવા ક્ષત્રિયાદિને ઘેર જઈને રસોઈ કરે. અથવા બીજા બ્રાહ્મણ પાસે કરાવે. (૨૯-૩૦) ગૃહસ્થને ઘેર પાક કરવા માટે પાંચથી થોડા ત્યાગીઓએ ક્યારેય પણ જવું નહિ. તેવી જ

રીતે ગૃહસ્થને ઘેર ભોજન કરવા પાંચથી ઓછા સાધુઓએ ક્યારેય જવું નહિ. આ પ્રકારની મારી બાંધેલી મર્યાદા છે. (૩૧) ગૃહસ્થોની સંપત્તિ જોઈને જમવા માટે તેમના સ્થાનમાં જવું. અલ્પ ધનવાળા ગૃહસ્થને ક્યારેય કલેશ પમાડવો નહિ. (૩૨) આ પૃથ્વીમાં ગૃહસ્થ દેશકાળને અનુસરીને પોતાના ગૃહમાં દરરોજ ચોખા, ઘઉંનો લોટ વગેરે અથવા કોદરા, કાંગ વગેરે જે અન્ન જમતો હોય તે ગૃહસ્થના ઘરમાં તે અન્ન જમવા ગ્રહણ કરવું. એનાથી જુદું ગ્રહણ કરવું નહિ. રોગાદિ આપત્તિને પામેલા તથા વૃદ્ધ ત્યાગીને દોષ નથી. (૩૩-૩૪) જો ઉત્સવો જે દીપાવલિ અને અન્નકૂટાદિમાં ગૃહસ્થો નિત્ય ભોજનના અન્નથી ધી, સાકર યુક્ત વિશેષ અન્ન (જેવું તેઓ જમતા હોય તેવું) પોતાને આપે ત્યારે તો તે અન્ન લેવું. (૩૫) જે ગૃહસ્થના ઘરમાં પીરસનારો પુરુષ હોય તે ગૃહસ્થના ઘરમાં જ ત્યાગીઓએ જમવા જવું. બીજે ક્યારેય જવું નહિ. (૩૬) બ્રહ્મચર્ય વ્રતને આચરનાર ત્યાગી, ભગવાનની પ્રસાદી વિનાનું ચંદન તથા પુષ્પની માળા ધારણ કરે નહિ. (૩૭) અત્તર, તાંબુલ, સોપારીનું ચૂર્ણ, એલાચથી, જાયફળ, લવિંગ વગેરે તે તો પ્રસાદી હોય તોપણ આપત્કાળ વિના ગ્રહણ કરે નહિ. (૩૮) હે મુને ! એકાદશી વગેરે વ્રતના દિવસોમાં તો ત્યાગીઓએ પ્રાપ્ત થયેલા અન્ન તથા ફળાદિ હરિને નૈવેદ્ય કરીને, પોતાને તો એકાદશીનો ઉપવાસ કરવો તથા પ્રાયશ્ચિત્તનો ઉપવાસ પ્રાપ્ત થયે સતે હરિને પોતે રાંધીને અન્ન નિવેદન કરીને પોતે ઉપવાસ કરવો. (૩૯-૪૦) ઉત્સવાદિમાં ઘણા ત્યાગી સાધુનાં મંડળો ભેગાં થયાં હોય ત્યારે તો નૈવેદ્યનો વિધિ દેશકાળને અનુસરીને કરવો. (૪૧) જેમ પોતાના એકાંતિક ધર્મની રક્ષા થાય તે પ્રમાણે વિવેકી સાધુઓએ (પાત્રાદિની અનુકૂળતા પ્રમાણે સહુની) એક ભેગી રસોઈ અથવા બે રસોઈ અથવા તેથી વધારે વખત બનાવેલા પાકની રસોઈથી નૈવેદ્ય કરવું. જેમગૃહસ્થને અને પોતાને કલેશ ન થાય તેમ વર્તવું. (૪૨) સ્થાન સ્વચ્છ હોય અને વિશાળ હોય અને મોટાં વાસણો વગેરેની સગવડ હોય તો એક સ્થાને ઘણા ભેગા થયેલા સાધુઓએ બધુ અન્ન અન્નકૂટની માફક વિષ્ણુને નૈવેદ્ય કરવું. (૪૩) સ્થાન અને પાત્રોનો સંકોચ હોય (અતિ મોટાં ન હોય) તો તેના અનુસારે અન્ન વિષ્ણુને નિવેદન કરીને તે નિવેદિતાન્ન તે તે અન્નના ઢગલામાં ભેગું કરે. (૪૪) (ક્રમશઃ)

જીવન પાથેય ચિંતન

સાધુ યોગેશ્વરદાસ

ગુરુ : પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી
વડતાલ (હાલ- સરદાર)

જેમનામાં સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન, ઉપનિષદ કથિત જ્ઞાન, રામાયણ લિખિત ધર્મ,
ભાગવત કથિત ભક્તિ, ગીતા પ્રબોધિત સ્થિતપ્રજ્ઞ સ્થિતિ વગેરે જીવનમાં દેઢ છે અને ધર્મભીરુ,
સુસંસ્કારી, સારસ્વત, યુગપ્રભાવી સંપ્રદાય ભૂષણ - મહાપ્રતાપી
એવા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ એટલે કે

પ.પૂ. લાલજી મહારાજનું જીવન સંગીત

સાગરની ખારાશને બાદ કરીએ તો સાચા અર્થમાં તે રત્નાકર છે. એમ જ પ.પૂ. લાલજી મહારાજમાં મનુષ્યભાવ બાદ કરીએ તો તે ખરા અર્થમાં મુક્તપુરુષ જ છે. સાગરમાં ઊંડાણ છે, પણ ઊંચાઈ નથી. જ્યારે પર્વતમાં ઊંચાઈ છે, પણ ઊંડાણ નથી. પરંતુ પ.પૂ. લાલજી મહારાજમાં ઊંચાઈ અને ઊંડાણ આ બંનેનો સુભગ સમન્વય જોવા મળે છે. સાગરનું સંગીત તેની પાસે આવનારને પ્રસન્નતા પ્રદાન કરે છે તેમ પ.પૂ. લાલજી મહારાજનું જીવન સંગીત પણ તેમની પાસે આવનાર દુઃખી જનના જીવનને પ્રફુલ્લિત બનાવે છે. કોઈ સંભારે કે ન સંભારે સમજે ન સમજે તેની ફીકર કર્યા વગર સાગર અને મહાપુરુષો ગાયા જ કરે છે. કારણ કે ગાવું એ એમનો સ્વભાવ છે.

ફૂલોની ભાષાને કોણ સમજે છે ? કોકિલના ટહુકાર કે મોરના કેકારવના અર્થને કોણ પામ્યું છે ? તિમિરની સપાટી પર તેજ લીસોટો તાણતી વીજળીના અક્ષરોને કોણે વાંચ્યા છે ? મેઘની ગંભીરગર્જનાની ગહનતાને કોણ પામી શક્યું છે ? અને છતાંય ફૂલો મહકે છે, કોકિલ ટહુકે છે, મયુર નાચે છે, વીજળી ચમકે છે અને મેઘ ગર્જના કરે છે. કારણ કે એ એમનો સ્વભાવ છે.

**દળ્ય વદન એ મહાપુરુષનું, કલેશ તણું જ્યાં નામ નથી;
કાવ્ય રમે જેના ચહેરા પર, રાગ-દ્રેષને સ્થાન નથી !**

સામાન્ય માનવી દુઃખમાં ચિંતા કરતો હોય છે, જ્યારે પ.પૂ. લાલજી મહારાજ દુઃખમાં પણ ચિંતન કરે છે. ચિંતા રુદનને જન્માવે છે, જ્યારે ચિંતન સંગીતને પ્રગટાવે છે.

**બહુત સે લોક બસ, અપને દુઃખો કે ગીત ગાતે હે
દિપાવલી હો યા હોલી હો, સદા માતમ મનાતે હે
મગર દુનિયા તો ઉનકી, રાગિની પર હરદમ
જો જલતી ચિતા પર, બેઠકર બીના બજતે હે !**

ચિંતનશીલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજનો જીવન સંગીત પણ સાગરના સંગીતની પેઠે મસ્તી પ્રેરનારું છે. અનંત લોકોના ભાવજીવનને પુષ્ટ કરવા માટે સદા કટિબદ્ધ રહેતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજની આંખમાંથી ટપકતાં ભાવાશ્રુઓ અણમોલ મોતી બની

રહે છે.

**હર આંખ યહાં ચૂં તો બહુત રોતી હે
હર બુંદ મગર અશક નહીં હોતી હે
દેખકર રો દે જો જમાને કે ગમ,
ઉસ આંખ સે આંસુ જો ગિરે ઓ મોતી હે !**

સાગરની ખારાશ પણ સખરશ સર્જે છે તેમ પ.પૂ. લાલજી મહારાજના કડવા વચનો પણ મીઠા મધુરા લાગે છે. પોતાની આફત ને જયાફત સમજનારા એ પ.પૂ. લાલજી મહારાજ અન્યની આફતમાં અકળાય ઉઠે છે.

**દુનિયાના દુઃખોને દેખીને, દિલમાં જેના દર્દ થતું;
એ મહાપુરુષના દિવ્ય રુદનમાં, અશ્રુરૂપે વહે પ્રભુ !**

સામાન્ય માણસો રસ્તો જોઈને ચાલે છે. પરંતુ પ.પૂ. લાલજી મહારાજ જ્યાં મુક્ત વિહાર કરે છે ત્યાં માર્ગ સ્વયં સર્જાય જાય છે. પૂર્વ દિશામાં સૂર્ય ઊગતો નથી પણ સૂર્ય જ્યાં ઊગે છે તેને પૂર્વ દિશા કહેવાય છે.

મામૈવાંશો જીવલોકે એ ગીતાકથન કા તો Man is made in the image of God એ શેકસપિયરની કલ્પના પ.પૂ. લાલજી મહારાજના જીવનમાં સાકાર થયેલી જોવા મળે છે.

પ.પૂ. લાલજી મહારાજની વાણીમાં એક વિશિષ્ટ પ્રકારની સઘનતા જોવા મળે છે. એમના શબ્દોમાં અજબનું ઊંડાણ છે. એમના મુખારવિંદમાંથી બહાર નિસરતા સામાન્ય શબ્દોની પાછળ ભાવ, અર્થ, શક્તિ, સમજદારી વગેરેનું એક સમગ્ર વાતાવરણ હોય છે. યોગ્ય પ્રકારના મનોમંથન વગર એમની સરળ લાગતી વાણી પણ ખરા અર્થમાં સમજવી અઘરી પડે છે. એમની વાણીમાં વિદ્વતાનો વિલાસ કે પાંડિત્યનું પ્રદર્શન નહિ પરંતુ જીવનનો વિકાસ અને ભાવોની સ્વસ્થ અભિવ્યક્તિ દેખાય છે. કારણ કે એમની કેવળ વાણી નહિ પરંતુ વાણીની પાછળ જીવન બોલે છે, જીવનની તપશ્ચર્યા બોલે છે, અવિરત કર્મયોગની ધારા બોલે છે, ભક્તિની શક્તિ બોલે છે, જ્ઞાનનું ગૌરવ બોલે છે. હૃદયના ઊંડાણથી નીકળતી એમની વાણી હૃદયસ્પર્શી બની રહે છે.

અનોખા પંથના એ પ્રવાસી 'નોખા માટીના નોખા માનવી' હોય છે. 'લકીરના ફકીર' થવું એમને ગમતું નથી. બીબામાં ઢળાવું એ એમનો સ્વભાવ જ નથી. પથ પ્રદર્શકની યોગ્યતા ધરાવે છે એટલું જ નહિ પથસર્જકની અનોખી પ્રતિભાના તેમના દર્શન થાય છે. માટીમાંથી જન્મેલો માનવ કેટલો મહાન બની શકે છે તે એમને જોયા પછી સહજ સમજાય જાય છે. મહાન વૈશ્વિક કાર્ય કરતા છતાં તેમનું કાર્ય કોઈને બોજારૂપ લાગતું નથી. તેઓની પાસે અજોડ મહાનતા હોવા છતાં એમની હાજરીથી વાતાવરણ ભારે ન બનતા ઊલટું હળવું ફૂલ જેવું બને છે. 'જેના સાનિધ્યમાં સૌ મોકળાશ અનુભવે તે જ સાચા મહાપુરુષ' એ વ્યાખ્યાને પ.પૂ. લાલજી મહારાજ સાર્થક ઠરાવે છે.

પ્રાપ્ત પરિસ્થિતિમાંથી ઉપર ઊઠાવવાની એમની તીવ્રતમ અભિલાષા તેમજ તદનુકૂલ અવિરત સાધના અને અનન્ય ઈશભક્તિ તેમને મહાનતાના અતિ ઉચ્ચ શિખરોને આંબતા કરી મૂકે છે. એમનું અસ્તિત્વ એટલે સૃષ્ટિની શોભા, એમનો જન્મ એટલે ગંગાનું અવતરણ, એમનું જીવન એટલે ચૈતન્યનો અમરપ્રવાહ!

આવી મહાન પ્રતિભાને શબ્દબદ્ધ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો એ આકાશને બાંધવા જેવું અકલ્પિત કામ છે. એમની વાણીને વર્ણવવી એ ઈન્દ્રધનુષમાં આઠમો રંગ ઉમેરવા જેવું છે. એમના જ્ઞાનનું પરિશીલન કરવું એ સાગરનું ઊંડાણ માપવા જેવું કપરું કામ છે. એમના ચારિત્ર્ય મહિમાને શબ્દ પુષ્પોથી નવાજવાનો પ્રયત્ન રાતરાણીના પુષ્પોને સૌરભ પ્રદાન કરવો જેવો છે. જેમનું જીવન સરસ હોય છે તેમની સુંદરતા, ઓળખાણ કે પરિચયની જરૂર જ ક્યાં હોય છે?

પ.પૂ. લાલજી મહારાજ માનવમાત્રમાં આત્મવિશ્વાસ નિર્માણ કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. અંતઃસ્થ શ્રીહરિની હાજરીની પ્રતીતિ તેઓ સૌને કરાવે છે. સહુને સમજે પણ પોતાનો રાહ ન ત્યજે, સહુને સાંભળે અને સંભાળે છતાં કોઈથી ના કંટાળે એવા એ અનોખા મહામાનવી માટે એટલું જ કહી શકાય.

**નોખા માટીના નોખા માનવી, સ્નેહે શોભાવે સૃષ્ટિ,
દેતા અનોખી દૃષ્ટિ. નભથી ઉતારે જગ જાહ્નવી !
પુરુષોત્તમનો મહિમા ગાતા જીવન સંગ્રામમાં.
સુખદુઃખ સમધારી જીવન, સ્મરતાં સદાયે ભગવન્ દિક્ષા
જનોથી એવા પામવી !**

સૌનાં તન-મનને દુરસ્ત કરનાર, માટીથી મૂર્તિનું સર્જન કરનાર, મસ્તસભર એ મહાપુરુષને તેઓના ઉડમા જન્મજયંતીએ શતશઃ કોટિ કોટિ પ્રણામ

મંદિરો શા માટે...?

ગંતાકથી ચાલું...

હાલા ભક્તો ! અનેક શાસ્ત્રો અને પુરાણોમાં ભગવાનના મંદિરો બંધાવવાનો અપાર મહિમા કહ્યો છે. કારણ કે, મંદિરમાં તન, મન અને ધનથી સેવા કરનારા ભક્તોનું પૂણ્ય જ્યાં સુધી મંદિર રહે ત્યાં સુધી ચાલુ જ રહે છે. મંદિરમાં આવનાર દરેક ભક્તો ભક્તિ કરે છે તેમાંથી મંદિરમાં સેવા કરનારા ભક્તોને પણ ફળ મળે છે. કારણ કે, તે લોકોએ મહેનત કરીને મંદિર કરી આપ્યું, ત્યાર પછી ભક્તો ભજન કરી શક્યા છે. વળી, ધનવાન લોકો નિવૃત્તિ લઈને ભજન-ભક્તિ કરી શકે નહિ તેથી તેઓ પોતાની સંપત્તિ વાપરી મંદિરો કરાવી આપે, પછી તે મંદિરમાં આવી ભજન કરતા ભક્તો ઉપર રાજી થાય, તેના રાજીપાથી મંદિર કરાવનારનું સારું થાય. આ પ્રમાણે મંદિર કરાવવામાં અનેક લાભો રહ્યા છે. અને મોટામાં મોટો લાભ એ છે કે, આપણે ભગવાનને તેમાં પધરાવીએ છીએ તેથી ભગવાન પણ તેના ઘરમાં (ધામમાં) આપણને રહેવા દેશે. મંદિર કરાવનાર સકામભક્તોની ઈચ્છાઓ ભગવાન શ્રીહરિ પૂર્ણ કરે છે અને નિષ્કામભક્ત ઉપર રાજી થઈ પોતાનાં ધામમાં લઈ જાય છે. તો તે વિશેના ટુંકમાં પ્રસંગો સાંભળીએ.

❖ મોલી ગામના વીરાભાઈ :

સોરઠમાં આવેલ મોલી ગામના કોળી જ્ઞાતિમાં મહાન ભક્ત વીરાભાઈ થઈ ગયા છે, જેઓને ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અનેકવાર દર્શન દેવા દિવ્ય સ્વરૂપે આવતાં. તે વીરાભક્ત એકવાર ‘બ્રાહ્મણના સમઢીયાળા’ ગામમાં આવ્યા. તે સમયે ત્યાં વ્રજાનંદ સ્વામી મંદિર કરાવતા હતા. પરંતુ નળિયા મળતાં ન હતાં. તેથી સ્વામીએ વીરાભક્તને પૂછ્યું : “ભગત ! નળિયાં વેચાતાં મળે એમહોય તો મંદિર ઉપર ચઢાવવાં છે. કારણ કે, ચોમાસું આવી ગયું છે તેથી ચણેલું મંદિર નળિયાં વિના પલળીને પડી જશે. માટે તમારા ખ્યાલમાં જો હોય તો કહેજો.” સ્વામીનું વચન સાંભળી તુરંત વીરા ભક્તે કહ્યું : સ્વામી ! અત્યારે જ મારી સાથે ગાડાઓ મોકલો, નળિયાં મારા ઘેર જ છે. તુરંત ગાડાઓ મોકલ્યાં અને વીરાભક્ત પણ તેઓ સાથે પોતાને ઘેર જ ગયા. પછી ગાડાવાળાઓને કહ્યું : ચઢી જાઓ મારા મકાન ઉપર અને ઉતારવા મંડો નળિયાં. આવું સાંભળી પેલા તો આત્મા જ બની ગયા અને ઘર ઉપરનાં નળિયાં લેવાની ના કહી. તેથી વીરા ભક્ત બોલ્યા : મારા ભગવાનનું મંદિર ખુલ્લુ રહે અને હું ઘરમાં રહું તો તો હું હરિભક્ત શેનો ? હું તો ઘર ઉપર ઘાસ નાખીને પણ રહીશ. એમકહી પોતે નળિયા ઉતારવા માંડ્યા અને ગાડાં ભરી દીધાં. પછી ગાડાવાળાઓએ વ્રજાનંદ સ્વામીને વાત કરી તે સાંભળી સ્વામી ખૂબ રાજી થયા.

❖ આંબાના દેવશી ભગત :

કાઠિયાવાડમાં શેત્રુંજી નદીના કાંઠે આંબા નામનું ગામ છે. ત્યાં દેવશી ભક્ત લુહાર જ્ઞાતિમાં થઈ ગયા છે. ગામમાં મંદિર ન હતું તેમજ સત્સંગ પણ ઓછો હતો. પછી તેઓએ મંદિર શરૂ કર્યું. પરંતુ રૂપિયા થયા નહિ, તેથી પોતાના ઘરના તમામ ઘરેણાંઓ વેચી નાખ્યાં અને મંદિર તૈયાર કરી દીધું. તે સમયે જ તેઓના દીકરાનાં લગ્ન આવ્યાં તેથી લગ્નને વધાવી લીધાં. ત્યારે લોકો મશ્કરી કરી કહેવા લાગ્યા : દાનેશ્વરીનો દીકરો થઈ છોકરાની

ઘરવાળીનાં ઘરેણાં વેચી મંદિર ક્યુ, અને હવે લગ્ન કરવા તૈયાર થયો છે, તે ઓલી અમરેલીવાળીને શું પહેરાવશે. દેવશી ભક્ત તો નરસિંહ મહેતાનો પ્રસંગ ઘરના લોકોને કહેવા લાગ્યા : યાદ રાખો મહેતાજીનો પ્રસંગ. જેમશ્રીકૃષ્ણ ભગવાને શામળશાના લગ્ન કરી દીધાં હતાં તેમઆપણા દીકરાનાં લગ્ન પણ શ્રીજી મહારાજ જ કરી દેશે. લોકોને જેમબોલવું હોય તેમભલે બોલે, આપણે ભગવાનમાં વિશ્વાસ રાખી ભજન કરો.

હે ભક્તો ! મંદિર માટે, લગ્ન થનાર દીકરાની પત્નીનાં આભુષણો વેચી નાખ્યાં તે જોઈ ભગવાન શ્રીહરિ અતિ રાજી થયા અને રાત્રિએ દિવ્યસ્વરૂપે દર્શન આપી દેવશી ભક્તને કહ્યું : હે ભક્તરાજ ! તમારા ઉપર હું અતિ પ્રસન્ન થયો છું. તમો દિકરાને લઈ અમરેલી પરણાવવા માટે જજો. હું આવીને અલંકારો તથા રૂપિયા ભરી જઈશ. આટલું કહી અંતર્ધાન થઈ ગયા. પછી જાન લઈ સૌ અમરેલી ગયા અને માંડવા વચ્ચે ફેરા ફરતા હતા ત્યારે સામેના લોકોએ અલંકારો તથા રૂપિયા માગ્યા. એજ સમયે વણીકનો વેશ લઈ શ્રીજી મહારાજ પધાર્યા અને રૂપિયા ભરી દીધાં, તેમજ અલંકારો પણ માગ્યા તેટલા આપ્યા. આવું જોઈ સૌ આશ્ચર્ય પામી ગયા.

❖ રાજકોટના માવજીભાઈ કડિયા :

રાજકોટમાં માવજીભાઈ કડિયા ગરીબ હરિભક્ત હતા. તેઓ દરરોજ મંદિરે જતા, તેમજ ધર્મ-નિયમો પણ શુદ્ધ રીતે પાળતા. એક સમયે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી રાજકોટ પધાર્યા. તે વખતે માવજીભક્ત દર્શને આવ્યા. તેઓની સ્થિતિ જોઈ સ્વામીને દયા આવી, તેથી કહ્યું : માવજી ભક્ત ! આજના પગારમાંથી ઠાકોરજી માટે બરફી લાવજો અને તમે ઉપવાસ કરજો. પછી તેઓએ તેમક્યુ. પછી સ્વામીએ સર્વે સંતોના પતરમાં પીરસી ભોજન કરાવ્યું અને કહ્યું : સર્વે સંકલ્પ કરો માવજી ભક્તનો વ્યવહાર સારો થાય. પછી સ્વામીએ માવજી ભક્તને કહ્યું : તમો કરાંચી જાવ અને મકાન બાંધવાનું કામકરો. સ્વામીના કહેવાથી કરાંચી ગયા, તેથી ચાર જ વર્ષમાં બાર લાખ રૂપિયા કમાયા. પછી તેમાંથી કરાંચીમાં શિખરવાળું મંદિર કરાવ્યું અને વધ્યા તે રૂપિયા લઈ રાજકોટ આવી સાત દિવસનો યજ્ઞ કરાવી હજારો સંતો-હરિભક્તો અને બંને આચાર્યશ્રીને તેડાવ્યા હતા. કહેવાનું એ છે કે, તેઓ ધનવાન બન્યા એટલે તુરંત એકલાએ મંદિર કરાવ્યું.

❖ મંદિરના બદલામાં બંગલો :

કાઠિયાવાડમાં નાવડા ગામ છે. ત્યાં હિરાશેઠ હરિભક્ત હતા. તેઓ ખૂબ ધનવાન હતા તેથી તેઓએ ઘરના લોકોને કહ્યું કે :- આપણે એક મંદિર કરાવીએ તેથી અક્ષરધામમાં શ્રીજી મહારાજ આપણને ત્યાં બંગલો આપે. એમકહી મંદિર કરાવા લાગ્યા. તે સમયમાં નાવડાના એક હરિભક્ત બહેનને સમાધિ થઈ તેથી અક્ષરધામમાં ગયાં. તેમણે બંગલો જોયો. આથી મહારાજને પૂછ્યું. ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું કે, તે તો હિરાશેઠનો બંગલો છે, કારણ કે તેઓ અહિં આવી સોનાના બંગલામાં રહેવા માટે મારું મંદિર કરાવે છે. માટે તમો જઈ તેમને કહેજો કે, છ મહિનાની તેની આયુષ્ય બાકી છે તેથી મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરાવી વાળે. પછી બાઈને સમાધિ ઉતરી અને હિરાશેઠને જઈ વાત કરી. તેથી તાત્કાલિક પ્રતિષ્ઠા કરી દીધી. છ મહિના પુરા થયા ત્યાં તો ભગવાન શ્રીહરિ વિમાન લઈ પધાર્યા અને ધામમાં સોનાનો મહેલ રહેવા આપ્યો. તો કહેવાનું એ છે કે, ગમે તે ભાવે મંદિર કરાવીએ તો પણ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ રાજી થઈ આપણી ઈચ્છા પુરી કરે છે. માટે તન, મન અને ધનથી મંદિરમાં સેવા કરવી.

❖ ગઢપુર મંદિરના પાયામાં પથ્થર નાખવાથી :

ગઢપુર મંદિરના પાયા ગળાતા હતા. ત્યારે શ્રીજી મહારાજે કહ્યું કે :- જે કોઈ વ્યક્તિ આ મંદિરના પાયામાં પથ્થરો નાખશે એને હું મારા ધામમાં લઈ જઈશ. આવું સાંભળી અલિયાસ નામનો મુસ્લિમધેલા નદીમાંથી મોટો પથ્થર લાવીને બોલ્યો : દેખો સ્વામિનારાયણ ! મેં ઈસ પથ્થરકો ઈસ ખડેમેં ડાલતા હું, ઈસકો યાદ રખના ઔર આપને જો વાદા કીયા હે વો નિભાના. મેં આપકા વચન સૂનકર ઈસ પથ્થરકો ઉઠાકર લાયા હું. આવું સાંભળી મહારાજ મંદ મંદ હસીને બોલ્યા : મારા વચનમાં વિશ્વાસ લાવી તું પથ્થરને ઉપાડીને લાવ્યો છે અને પાયામાં નાખ્યો છે, તેહું ક્યારેય નહિ ભૂલું.

પછી અમુક વર્ષો જતાં તે મુસલમાનનો અંત સમય આવ્યો ત્યારે ભગવાન શ્રીહરિ દિવ્ય સ્વરૂપે વિમાન લઈ હાથમાં પેલો પથ્થર લઈ તેના ઘેર પધાર્યા. તેજોમય પ્રકાશમાં શ્રીજી મહારાજને જોઈ અલિયાસ ઓળખી ગયો, તેથી ઘરના લોકોને કહેવા લાગ્યો : દાદા ખાયરકે ભગવાન સ્વામિનારાયણ, હાથમેં પથ્થર રખકર વિમ નકો લેકર આયે હે, ઈસલિયે મેં ઉનકે સાથ જાતાં હું, વો તો સાક્ષાત્ ખુદા હે.

તુમસબ ઉનકી બંદગી કરના ઔર દુઆ માંગના. આટલું બોલી દિવ્ય દેહ ધારણ કરી વિમાનમાં બેસી ગયો. પછી મહારાજ તેને ધામમાં લઈ ગયા.

❖ શ્રીજીયરણ અંકિત સરધારધામમાં શ્રીજી મહારાજના સંકલ્પસમા ભવ્ય ભવ્ય નિર્માણ પામતું શિખરબદ્ધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર :

માનવજીવનનું લક્ષ્ય છે - સુખની પ્રાપ્તિ. સુખની શોધમાં આધુનિક માણસે વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનો ભૌતિક રાહ અપનાવ્યો છે. આ ભૌતિક પ્રગતિએ મનુષ્યનું જીવન આરામદાયક અને સુખ-સાધનોથી ભરપૂર બનાવ્યું છે. સુખ-સમૃદ્ધિનાં સાધનો વધ્યાં છે, પણ સનાતન સુખ પ્રાપ્ત કરવાની દોટ હજુ ય ચાલુ છે. સદીઓથી પરમઆનંદ અને પરમશાંતિની શોધ કરતો માનવી, ભૌતિક સુખો પાછળ દોડ મૂકવા છતાંયે અંતે તો ત્યાંનો ત્યાં જ રહ્યો છે. હકીકતે માણસે ફક્ત પોતાની રહેણીકરણી બદલી છે, પોતાની વૃત્તિને નહીં. યુગો વીત્યા છે, પરંતુ માણસની વૃત્તિમાં કોઈ ફેરફાર થયો નથી. આદિમાનવ એકબીજા સાથે લડતો લાકડી અને પથ્થરાથી, આધુનિક માણસ અદ્યતન શસ્ત્રોથી લડે છે. સરવાળે સંઘર્ષ અટક્યો નથી.

એવું નથી કે મનુષ્ય પાસે સમસ્યાઓનો ઉકેલ નથી. ઉકેલ છે. એ છે આધ્યાત્મિકતામાં. હિન્દુ મહર્ષિઓએ બે જીવનમાર્ગ સૂચવ્યા છે : પ્રેયસ અને શ્રેયસ. પ્રેયસ એટલે જેના દ્વારા માનવી ભૌતિક સુખ-સગવડો પામવા પ્રયત્નો કરે છે તે. શ્રેયસ માર્ગ એટલે ભગવાનને પામવાનો માર્ગ, આધ્યાત્મિક માર્ગ. ભારતના ઋષિમુનિઓએ હજારો વર્ષ પૂર્વ આ પાયાનું જ્ઞાન લોકોને આપ્યું હતું : આધ્યાત્મિક આનંદ એ જ સાચો આનંદ છે. એટલે જ પોતે સમર્થ વિજ્ઞાની હોવા છતાં એ ઋષિવર્યોએ લોકોને ભક્તિ, પ્રાર્થના અને ધ્યાનનું મહત્ત્વ સમજાવીને તે તરફ વાળ્યા હતા. મનને ભૌતિક સુખને બદલે આધ્યાત્મિક આનંદ તરફ વાળવા માટે આ ઋષિઓએ એવા સ્થાનની શોધ કરી કે જેને આપણે મંદિર તરીકે ઓળખીએ છીએ. ઋષિઓએ શાસ્ત્રીય અને વૈજ્ઞાનિક અભિગમસાથે મંદિરોનું નિર્માણ કર્યું, તેમાં ભગવાનની મૂર્તિઓની સ્થાપના કરી, અને એ જ મંદિરો આજ દિન સુધી સમાજનું અભિન્ન અંગ બની રહ્યા છે.

મંદિર એટલે કેવળ દેવધર નહિ. તેમાં કેવળ આરતી, પૂજા અને થાળ થતાં હોય

અને ઘંટ, ઝાલર અને નગારાં વાગતાં હોય એવું નહિ પણ મંદિર એટલે જ્યાં સમય અટકે અને આત્માને શાંતિ મળે. મંદિર એ પ્રેમ, શાંતિ અને સંવાદિતાનું સ્થાન છે. મંદિર જો સર્વાંગ સુંદર બને, તો વિશ્વ પણ સર્વાંગ સુંદર બને. મંદિર એ સાંસ્કૃતિક સંકુલ છે. મંદિર જીવનનું મધ્યબિંદુ છે. મંદિર એટલે ભગવાન. મંદિરને એટલે ભગવાનને મધ્યમાં રાખી જીવનની પ્રદક્ષિણા કરીએ તો ભવના ફેરા ટળી જાય. મંદિર આધ્યાત્મિક, નૈતિક, સાંસ્કૃતિક, શૈક્ષણિક, સામાજિક, ધાર્મિક વગેરે પ્રવૃત્તિઓનું કેન્દ્ર છે. જીવનનાં બધાં અંગોને પોષે તે મંદિર. મંદિરનું નિર્માણ આપણે કરીએ અને મંદિર આપણું સાંસ્કૃતિક નિર્માણ કરે છે.

મંદિરમાં મૂર્તિઓના દર્શનમાં અને સત્સંગ, પ્રાર્થના, ભજન-કીર્તન વગેરે કાર્યક્રમોમાં ચંચળ મનને શાંત કરવાની અથાગ શક્તિ ભરી છે. આ સત્સંગથી અનેક ધ્યેયવિહીન લોકોના જીવનમાં ચેતના વ્યાપી છે. ક્રોધ, અહંકાર, ઘૃણા વગેરે ખંડનાત્મક વૃત્તિઓને રચનાત્મક પ્રવૃત્તિમાં ફેરવવાની તાકાત મંદિરમાં છે. વ્યક્તિને દુર્ગુણોથી મુક્ત કરી પ્રામાણિકતા, પ્રેમ, દયા, સત્ય, અહિંસા, સહનશીલતા વગેરે સદ્ગુણોથી છલકાવી દે છે. આવા અનેક શુભ હેતુઓથી જ્યાં શ્રીજી મહારાજ ચાર ચાર માસ રોકાયા હતા અને પોતે ‘ભવિષ્યમાં અહીંયા મોટું મંદિર થશે’ એવો આશીર્વાદ આપ્યો હતો તે સરધારધામમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદ તથા આજ્ઞાથી પૂ.સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન નીચે કલાત્મક શિખરબદ્ધ મંદિર સ્વરૂપે મૂર્તિમંત થવા ભવ્ય આકાર લઈ રહ્યો છે.

આ મંદિર પાંચ શિખર સહિત બંસીપહાડ પથ્થરમાં (રાજસ્થાની ગુલાબી પથ્થર) ૮૯ X ૧૫૫ ફુટના ઘેરાવાવાળું અને ૮૧ ફુટ ઉંચાઈવાળું તૈયાર થતા શિલ્પ સ્થાપત્યમાં સૌરાષ્ટ્રનાં સર્વશ્રેષ્ઠ નજરાણારૂપ બનશે. આ મંદિરમાં ૧૬ ઘુમ્મટ અને ૧૦૮ સ્તંભ તેમજ ૧૦૮ કમાન આવશે. દરેક ઘુમ્મટ અને છત કોસલા નકશી કામયુક્ત તેમજ સ્તંભ પણ નકશી સભર બનશે. આશરે ૫૦,૦૦૦ ફુટ બાંધકામથશે. બાંધકામમાં આશરે ૧૦ લાખ ઈંટો વપરાશે. અંદાજિત ખર્ચ ૭ કરોડની આસપાસ થશે.

સર્વોપરી-સર્વાવતારી પારમૈશ્વર્યભાવ દર્શન

ગંતાકથી ચાલું....

❖ શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર

સ.ગુ. આધારાનંદ સ્વામી 'શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર'માં ભગવાન શ્રીહરિના સર્વોપરીપણાના પ્રસંગો નોંધે છે :

ગઢડામાં લાડુદાનજી (બ્રહ્માનંદ સ્વામી)ને સમાધિમાં બદરિકાશ્રમને વિષે નરનારાયણનું દર્શન થાય છે. તેઓ શ્રીહરિના ચરિત્રો પૂછે છે. લાડુદાનજીને શ્રીહરિની થોડીક વાત કરે છે. પછી નરનારાયણ સૌને કહે છે,

નારાયણ બોલત ભયે, સુનો નર તુમ ભ્રાત;
અવતાર અનંત હિ ભયે, એસિ ન સુનિ કોઈ બાત. ॥૩૬॥
અવતાર અનંત કારણ યહ, અક્ષરપતિ અવિનાશ;
શ્રીપુરુષોત્તમ પ્રગટે, અધર્મકે કરણ નાસ. ॥૩૭॥
તબ બોલે મુનિ તેહિ જોઈ, હમ જાનત તુમહો સોઈ;
તબ બોલે નારાયણ દેવા, હમ જેસે સો અનંત હે એવા. ॥૪૨॥

(પુર: ૪, તરંગ : ૧૨)

ગઢડામાં શ્રીજીમહારાજે લાડુદાન ગઢવીને સાધુ કરી શ્રીરંગદાસ નામપાડ્યું. ત્યારે રાજાઓએ તેમને પૂછ્યું કે તમે શો પ્રતાપ દેખીને ભેખ લીધો ? ત્યારે શ્રીરંગદાસે કહ્યું કે મને સર્વોપરી વાત મળી છે. સર્વે સુખના કારણ આ પ્રગટ શ્રીહરિ છે. એમનાથી બીજું કોઈ અધિક નથી. આવી વાત ક્યારેય મળી નથી. હું સમાધિ વખતે બદરિકાશ્રમમાં ગયો. ત્યાં મેં નરનારાયણને પૂછ્યું કે તમે જ અહીં બદરિકા તળે બેઠાં થકા ત્યાં અવતાર ધર્યો છે ? ત્યારે નરનારાયણ બોલ્યા કે જે સર્વોપરી શ્રીહરિ અક્ષરના પતિ છે, એમના જેવા સમર્થ બીજા કોઈ નથી. અનંત અવતાર થયા છે, તે બધા જ આ શ્રીહરિની મરજી પ્રમાણે વર્તે છે. આ શ્રીહરિ જ સર્વના કારણ છે. તેઓ સૌની ઉપર છે, પરંતુ એમની ઉપર અમારી જેવા બીજા કોઈ નથી.

(શ્રી સ્વા. અવતારી સ્વરૂપ નિરૂપણ : અધ્ય : ૧૦૬)

તબ હમ તિનસેં પુછત ભયેઈ, સુને અવતાર તુમહિ લિયેઈ;
સો તુમ અખંડ ભૈદે હો આંહિ, યહ બાત હમ જાનત નાંહિ. ॥૧૭॥
હમ પુછે યહ બાત હિ જબહિ, નરનારાયણ બોલે તબહિ;
શ્રીહરિ અક્ષરપતિ જોઈ, એહિ સમસમર્થ અવર ન કોઈ. ॥૧૮॥
અનંત અવતાર હરિકે હોઈ, હરિ મરજીમેં વરતત સોઈ. ॥૨૧॥
એસે યહ નહિ હરિ અવતારા, યહ સબકે હેં કારણ વારા. ॥૨૨॥
ઈનકે માથે ન કોઈ ઓરા, એહિ સબકે હેં માથે જોરા. ॥૨૩॥

(પુર: ૪, તરંગ : ૧૪)

કારિયાણીમાં ખટ્વાંગ રાજા અને સૌ ભક્તો શ્રીજીમહારાજને કહે છે, 'હે મહારાજ !

તુમ સમ અવતાર, કોઈ ન ભયે આજ લગ;
મહાસામર્થ્ય અપાર, ઘોર કલિમેં પ્રગટ કિયે. ॥૨૭॥
હમકું દિને સુખ, સબ અવતારસેં અધિક અબ;
અનંત નાસ કિયે દુઃખ, એક મુખસેં ન જાત કિયે. ॥૨૮॥

(પુર: ૪, તરંગ : ૨૭)

આપના જેવો બીજો કોઈ અવતાર આજ સુધી થયો નથી. આપે ઘોર કળિયુગમાં મહાઅપાર સામર્થ્ય પ્રગટ કર્યું. આપે પૂર્વના સર્વે અવતારથી વધુ સુખ આપ્યાં, અમારાં અનંત દુઃખો નાશ કર્યાં. સર્વના કારણ અવતારી એવા આપનાં દર્શન કરવા પૂર્વના અવતારોના મુમુક્ષુઓ આ કળિયુગમાં જન્મધરીને આવે છે. કોઈક અનંત કોટિ યજ્ઞ કરે-કરાવે તોપણ આપનાં દર્શન દુર્લભ છે. છતાં કરુણાએ કરીને આપ અમારે ઘેર આવ્યા, અમારા પુણ્યનો પાર નથી. આ ઘોર કળિયુગમાં આપ પ્રગટ થયા પરંતુ અભાગી જન આપને માનતા નથી.'

શ્રીજીમહારાજ લોયા-નાગકડામાં વિરાજમાન હતા. શ્રીહરિએ સભામાં અનેક સંત-હરિજનોને સમાધિ કરાવી. જ્યારે સમાધિમાંથી સૌ જાગ્યા ત્યારે બીજા જનો પૂછવા લાગ્યા કે તમે સમાધિમાં શું જોયું ? ત્યારે સૌ એક જ વાત કહે જે આ પ્રત્યક્ષમૂર્તિ શ્રીજી દિવ્ય વિમાન લઈને આવ્યા. અને અમને તેમાં બેસાડીને એક પળમાં સૂર્યલોકમાં લઈ ગયા. સૂર્ય સામા આવ્યા. શ્રીજીના ચરણમાં પડી સ્તુતિ કરી અને કહ્યું કે તમે અવતારમાત્રના કારણ છો. અધર્મનાં મૂળ ઉખેડવા પ્રગટ થયા છો. મને આજે પવિત્ર કર્યો. પછી પૂજા કરી બાથ ભીડીને મળ્યા. પછી ત્યાંથી શ્રીજી અમને ચંદ્રલોકમાં લઈ ગયા. ત્યાં પણ તે પ્રમાણે ચંદ્રદેવે પૂજા કરી પ્રાર્થના કરી. ત્યાંથી ઈન્દ્રલોક, દ્યુલોક અને કૈલાસમાં ગયા. ત્યાં પણ ત્યાંના અધિષ્ઠાતા દેવોએ પૂજા કરી, અને કૈલાસમાં ગયા. ત્યાં પણ ત્યાંના અધિષ્ઠાતા દેવોએ પૂજા કરી, અને પગમાં પડ્યા અને પ્રાર્થના કરી કે હે હરિ, પૂર્વે નહિ દીઠેલી અને નહિ સાંભળેલી, અક્ષરધામની

રીત તમે અવતારી સ્વયં પ્રભુએ પ્રવર્તાવી

અને અમને દર્શન દઈ કૃતાર્થ કર્યા. ત્યાંથી બ્રહ્માદિક દેવોના લોકમાં તથા પ્રધાનપુરુષ, મૂળપુરુષના લોકમાં ગયા. ત્યાં પણ ઉપર પ્રમાણે જ પૂજા-પ્રાર્થના કરી અને કહ્યું કે તમે સર્વ અવતારના અવતારી અને કારણના કારણ, સર્વોપરી શ્રીહરિ પૃથ્વી પર પ્રગટ થઈ જનોનાં આત્મિક કલ્યાણ કરો છો. એમવર્ણન કરીને સમાધિમાં ગયેલા ભક્તોએ કહ્યું કે શ્રીજી અમને અહીં લાવ્યા. અને અહીં આવી જાગ્રત થયા ત્યાં મૂર્તિ કે વિમાન કાંઈ દેખાયું નહિ.

જો જો ભયે અવતાર, તાકો કારણ તુમહો હરિ;
અબ પ્રગટે ધર્મકે દ્વાર, અધર્મ મુલ ઉથાપ કરન. ॥૨૭॥
એસો અવતાર ન ભયે કબહુ, કોઈ શાસ્ત્રમેં ન સુને અબહુ;
સામર્થ કરિકે આનંદ લાઈ, બિન સામૃથ ન આત જનાઈ. ॥૩૫॥
એસે લાભ ન મિલે કોઈ વારા, અનંત ભયે અવતારા. ॥૩૬॥
કારણકે કારણ જોય, તિનકે કારણ તુમહો હરિ;
હમકું મિલે સોય, કિતને દિનસેં સુનત ભયેઉ. ॥૫૧॥

(પુર: ૪, તરંગ: ૫૯)

શ્રીજીમહારાજ એક વખત શિયાણી ગામે શિવરામભટ્ટને ઘેર પધાર્યા. તેમણે ખૂબ જ ભક્તિભાવથી સેવા-પૂજા કરી. તે પોતે ભાગવત અને બ્રહ્મવૈવર્ત પુરાણ ભણેલા ઉત્તમબ્રાહ્મણ હતા. શ્રીકૃષ્ણાવતારમાં તેમને બહુ પ્રીતિ હતી. અને તેમને પ્રત્યક્ષ દર્શન પણ થતાં. પણ બધા અવતાર શ્રીહરિમાં લીન થતા જોઈને પછી શ્રીહરિના સ્વરૂપમાં અનન્ય પ્રીતિ થઈ.

સ્વામિનારાયણ નામ, તામેં અનંત જેહિ;
અતિ ભયે વિશ્રામ, તિનસેં અધિક ન રહે કોઈ ॥

સ્વામિનારાયણ નામમાં અનંત પ્રતાપ સમજીને તેમાં જ વિશ્રામપામ્યા, અર્થાત્ તે જ નામનો જપ કરવા લાગ્યા. તેમની સમજણમાં તેથી (સ્વામિનારાયણથી) અધિક કંઈ જ ન રહ્યું.
(પુર: ૬, તરંગ: ૧૩)

એક વખત શ્રીજીમહારાજ સંતો-ભક્તો સાથે કરિયાણા પધાર્યા. તે સમયે શ્રીહરિની ઈચ્છાથી સંતદાસજી બદરિકાશ્રમજઈને આવ્યા. તેમને શ્રીહરિ મળી હાથ ગ્રહણ કરીને આદરપૂર્વક ગામમાં લાવ્યા. સંતદાસનાં દર્શન કરવા શ્રીહરિએ દેશદેશથી સંત તેડાવ્યા. સંતદાસજી બદરિકાશ્રમવગેરે ધામની વાત કરતા ને છેવટે એમકહેતા કે એ સર્વેથી અહીં અધિક છે. ત્યાંના મુક્તો પણ એવું કહે છે. તમને જે પ્રાપ્તિ થઈ છે તેવી કોઈને થઈ નથી, પણ તમારી બુદ્ધિ માધિક છે માટે ડરીને કહેવું પડે છે.

જો જો ધામમાંહિ, મુક્ત રહે હેં સિદ્ધતન;
અધિક કહત હિ આંહિ, બાત સો વરતત રહત. ॥૧૬॥
તુમકું ભઈ હે પ્રાપ્તિજેસિ, કોઈકું સો ન ભઈ હે તેસિ. ॥૧૮॥
બુદ્ધિ તમારી માધિક કરિકે, બાત હમકરત હેં ડરિકે. ॥૧૯॥

કાયા ઘડામાં જળ ભરતાં વિચાર કરવો પડે છે, દેશકાળ ફેરે પણ મતિ ન ફેરે, એવી પાકી મતિ થાય ત્યારે કહેતાં ફાવે. પરાધીન દશામાં પણ જેની મતિમાં ફેર ન પડે તેને કહેલી વાત સમાસ કરે. તમને જે ભગવાન મળ્યા છે તેથી અધિક અક્ષરધામપર્યંત ક્યાંય નથી. આવી દૃઢતામાં કસર રહેશે તો મટવી કઠણ છે. આ મૂર્તિનાં દર્શન કરવા માટે કેટલાય મુનિઓ યુગો સુધી તપ કરે છે, તે તમને પુણ્યથી મળ્યા છે. તમારા ભાગ્યનું વર્ણન કેમથઈ શકે?

તુમહિ મિલે ભગવાન, અક્ષરધામપ્રજંત હિ;
અધિન નહિ હેં આન, કહત હું મેં દેખકર. ॥૨૭॥
જો જો અધિક હિ બાત, વરતત હેં સત્સંગ મહિ;
અધિક નહિ દેખાત, પાતાલસેં અક્ષર લગ. ॥૨૮॥
દેવ મનુષ્ય કો તબ કહા કેના, વાત એસિ દૃઢ કર લેના;
દૃઢતામેં જીતલિ કસર રહાઈ, મિટનેકિ કબહુ નહિ હેતાઈ. ॥૩૦॥

(પુર: ૧૪, તરંગ: ૩૩)

સર્વોપરી અવતાર હિ તેહું, અલૌકિક રીતસેં હરિ તેહું. ॥૨૩॥
બુદ્ધિવંતકું દેખેમેં આતે, તેહિ કરી સર્વોપરી કહાતે;
જામેં પ્રતાપ દેખાવત જેંસા, અવતાર જો કહાવત તેસાં. ॥૨૪॥
ચંદ્રમેં અધિક ન્યૂન હિ, તેજ દેખમેં આત;
સૂર્યમેં અતિ પ્રકાશ રહે, સબકું પ્રગટ દેખાત. ॥૨૫॥
સૂર્ય સમનહિ તેજ કોઈ, તેસેહિ હય અવતાર;
બુદ્ધિવંત જેત કહત હિ, ન દેખત અંધ ગમાર. ॥૨૬॥
સૂર્ય ૩ ચંદ્ર હિ જોઈ, અંધકું રહે સમસબહિ;
જીવત લગ હિ સોઈ, ઉલુકકું રહે ચંદ્ર અધિક. ॥૨૭॥

અને સર્વોપરી અવતારી આ પ્રગટ શ્રીહરિ છે તેની સર્વે રીત અલૌકિક છે. તેને બુદ્ધિવાળા એકાંતિક ભક્તો દેખે છે. અને જેનો પ્રતાપ હોય તેને તેવો અવતાર કહેવાય છે. જેમચંદ્રનું તેજ અધિક-ન્યૂન દેખાય છે પણ સૂર્યમાં અધિક પ્રકાશ છે તે સર્વે દેખે છે, એવી જ રીતે અવતારમાં પણ અધિક-ન્યૂન તારતમ્યતા છે એમબુદ્ધિવાળા ભક્ત કહે છે. જે વિવેક વિનાના છે તે દેખે નહિ, તેને અંધ ગમાર કહેલા છે. એટલે જે ધ્રુવડ જેવા અજ્ઞાની છે અને જે અંધ છે તેને તો સૂર્ય અને ચંદ્ર બેય સરખા દેખાય છે. એમજે અતિ અજ્ઞાની છે તે તો જીવન પર્યંત અંધ રહે છે, તે તો ચંદ્રને અધિક કહે છે. (પુર: ૧૫, તરંગ: ૫૯)

(ક્રમશઃ)

વાણીમાં વિવેક જરૂરી છે...

★ વાણી વિચારપૂર્વક જ ઉચ્ચારવા યોગ્ય છે...

‘સુવાક્યથી વિશ્વ બંધું વખાણે, કુવાક્યથી કીર્તિ જલો ન જાણે ।

ચડે પડે જીભ તો જ પ્રાણી, માટે વિચારીને ચાર ઉચ્ચાર વાણી ॥’

કેટલાક માણસોનો સ્વભાવ જ એવો હોય છે કે તેઓ કદી શાંતિથી ધીરજથી વાત કરી શકતા જ નથી. કોઈની વાત હજુ પૂરી થાય નહીં, ત્યાં તો તેઓ જોર જોરથી ફૂદી પડે છે. કેટલાક વધુ પડતા ઢીલા હોય છે. વાતવાતમાં ખોટું લાગી જાય છે. તેઓ કોઈ વાતને મનમાંથી કાઢતા નથી અને અંદરથી ધૂંધવાયા કરે છે. સૌને સ્વમાન વહાણું છે જેથી કોઈનું માન ઘવાય, દિલ દુઃખાય એવું બોલવું ન જોઈએ.

આપણે સંબંધિત વ્યક્તિ સાથે સીધી વાત કરતા નથી અને પાછળથી બીજાને મોઢે તેના વિરુદ્ધ ઊભરો ઠાલવીએ છીએ. પરંતુ એ ખ્યાલ પણ રાખવો ઘટે કે કેટલાક માણસો બંને બાજુ ઢોલકી વગાડતા હોય છે અને પરિણામે કોઈએ કહેલી વાતમાં મીઠું-મરચું ભભરાવીને પછી બીજે પહોંચાડાતી હોય છે અને આ રીતે સંબંધો વધુ ને વધુ તૂટતા હોય છે.

કોઈને કંઈ કહેવાનું હોય, ઠપકો આપવો હોય ત્યારે બીજાની હાજરીમાં તેમકરવું નહીં. બીજાની હાજરીમાં ટીકા થાય ત્યારે માણસનું ગૌરવ હણાય છે. તેને દુઃખ લાગે છે કે મારું અપમાન થઈ ગયું. કોઈની હાજરી ન હોય ત્યારે પ્રેમપૂર્વક વાત કરવી જોઈએ. બીજાની હાજરીમાં વાત કરવાથી સામા માણસને દુઃખ થશે ને કોઈ ઉચ્ચ સ્વભાવવાળો હોય તો બોલાચાલી પણ થઈ જાય. માટે જેને જીવનમાં સુખી થવું હોય તેમણે વાણી તો વિચારપૂર્વક જ બોલવી જોઈએ. તેથી કવિ પણ કહે છે : ‘વિચારી ને ચાર ઉચ્ચાર વાણી...!!!’

હવે આપણે સારી વાણી બોલવાથી અને કઠોરવાણી બોલવાને કારણે શું પરિણામ આવે તેનું દૃષ્ટાંતો દ્વારા નિરૂપણ કરીશું.

★ વાણીને કારણે જ ઈનામ

એક રાજાનો દૂત પ્રતિસ્પર્ધી રાજાની સભામાં ગયો. ત્યાં જાહેર સભામાં રાજાએ આ રાજદૂતને પ્રશ્ન પૂછ્યો : “હે દૂત ! તારા રાજામાં ને મારામાં શું ફેર તને જણાય છે ? દૂત ખૂબ વિવેકી અને બુદ્ધિમાન હતો તેથી વિવેકપૂર્ણ વાણીથી જવાબ આપવા લાગ્યો : “હે રાજા ! અમારા રાજા તો બીજાના ચંદ્ર

જેવા છે, જ્યારે આપ તો સોળે કળાએ ખીલી ઊઠેલા પૂર્ણિમાના ચંદ્ર જેવા છો.”

આવીવાણી સાંભળી રાજાએ રાજી થઈને લાખ સોનામહોર ઈનામતરીકે આપી. આ વાતનો ખ્યાલ પેલા રાજાને આવી ગયો, તેથી ગુસ્સે થઈને બોલ્યો : “મારો જ દૂત થઈને મારી નિંદા કરે ? એ આવે તુરંત ઉકળતા તેલમાં નાખી મૃત્યુદંડ આપું.” થોડા દિવસો બાદ પેલો રાજદૂત આવ્યો, એટલે જાહેર સભામાં મૃત્યુદંડ ફટકાર્યો !

આવું સાંભળી વિવેકી એવા દૂતે કહ્યું : “હે મહારાજા ! પ્રથમતમે મને શાંતિથી સાંભળો, પછી શાંતિથી વિચારો. મેં આપશ્રીનું બળ અને ગૌરવ ઘટાડ્યું નથી, પરંતુ વધાર્યું છે.” ત્યારે રાજાએ કહ્યું : “કેવી રીતે ?” રાજદૂતે વિવેકથી સમજાવતાં કહ્યું : “રાજા ! તમારી સરખામણી મેં બીજાના ચંદ્ર સાથે કરી તેની વિશેષતા એ છે કે તેને લોકો પૂજે અને તે દિવસે દિવસે વધતો જ જાય છે. જ્યારે પૂનમના ચાંદને કોઈ પૂજતું નથી, તેમજ તે દિવસે દિવસે નાનો થતો જાય છે. હવે જે નિર્ણય કરવો હોય તે કરો.” આવો જવાબ સાંભળી રાજા ખુશ થયો અને પેલા રાજાની માફક આ રાજાએ પણ દૂતને લાખ સોનામહોરનું ઈનામ આપ્યું.

વડોદારાના મહારાજાને પુત્ર ન હતો તેથી મહારાષ્ટ્રમાંથી પોતાના દૂરના સગાનાં ત્રણ બાળકોને વડોદરા તેડાવ્યાં. પેલા બાળકને મહારાણીએ પૂછ્યું : “તું અહીં કેમ આવ્યો છે ?” પેલો કહે : “સારાં સારાં કપડાં પહેરવાં.” બીજાને પૂછ્યું તો તેણે કહ્યું : “સારું સારું ખાવાં માટે.” અને પછી ત્રીજાને પૂછ્યું તો તે કહે : “હું કપડાં કે ખાવાં માટે નહિ, પણ મહારાજા બનવા આવ્યો છું.” તુરંત તેની પસંદગી કરી દત્તક લીધો. તે બાળક મોટો થઈ સયાજીરાવ ગાયકવાડ તરીકે પ્રખ્યાત બની ગયો. આની પાછળનું કારણ કેવળ સારી વાણી જ હતી.

બોલવાની કળાના પૂર્ણ વિવેકને કારણે દૂતને બંને બાજુથી લાભ થયો અને સામાન્ય છોકરાની રાજા તરીકે પસંદગી થઈ ગઈ ! જો વિવેકતાથી જવાબ દેતા આવડ્યો ન હોત તો દૂતનું એક જગ્યાએ મોત જરૂર થાત, માટે એક વાત હંમેશા યાદ રાખવી કે જીવનમાં પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં વિવેકની જરૂર પડે છે. (કમશઃ)

મોહનવરને માન સંગાથે વેર...

અં. ૨૭ - “માન ઈર્ષ્યા ને કોષ એ ત્રણ દોષ તે કામકરતાં પણ અતિશય ભૂંડાં છે. કેમજે, કામી ઉપર તો સંત દયા કરે પણ માની ઉપર ન કરે ને માનમાંથી ઈર્ષ્યા ને કોષ ઊપજે છે. માટે માન મોટો દોષ છે. અને માને કરીને સત્સંગમાંથી પડી જાય છે એવો કામે કરીને નથી પડતો. કેમજે, આપણા સત્સંગમાં ગૃહસ્થ હરિભક્ત ઘણા છે તે સત્સંગમાં પડ્યા છે, માટે એ માન ઈર્ષ્યા ને કોષ એ ત્રણ ઉપર અમારે અતિશય અભાવ રહ્યો છે.”

વર. ૧૧ - “માની હોય તેની ભક્તિ પણ આસુરી કહેવાય. અને ભગવાનના ભક્તને જો બીવરાવતો હોય ને તે પ્રભુના ભક્ત હોય તો પણ તેને અસુર જાણવો.”

આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજે શ્રીહરિલીલામૃતમાં કહ્યું છે :

કામક્રોધચક્રિ માન નેષ્ટ છે, માન સર્વથકિ શત્રુ શ્રેષ્ઠ છે ।
કામક્રોધ જીવતાં જીતાય છે, માન પાસ જન હારિ જાય છે ॥
માનથી જ સદ્બુદ્ધિ જાય છે, જાપ જડા તપ નાશ થાય છે ।
દેવ દૈત્ય નર નાગના મુખી, માનથી જ બહુ થાય છે દુઃખી ॥
જો પુરાણજ શ્રુતિ શાસ્ત્રને ભણે, શ્રેષ્ઠ થાય કદિ સદ્ગુણે ઘણે ।
તોય હોય અભિમાન તો નડે, જેમગેર પયમાં કદી પડે ॥
જો અજાણિ કશિ વારતા રહી, માની માન તજીને પૂછે નહીં ।
જેમઘેલી રસ લોટમાં ધરી, આપબુદ્ધિ રસરોટલી કરી ॥
કાંઈ હોય કદી પાત્રતાપણું, માનરૂપી પણ થાય ઢાંકણું ।
તો ન થાય ગુણ પ્રાપ્ત તે વિષે, હોય માંહિ ગુણ તે નહીં દિસે ॥
મૂંઢાડિ મુખથી મુંડાવિયાં, વસ્ત્ર અંગ ભગવાં ધરાવિયાં ।
નાત જાત તજી નીકળ્યો અરે, મૂર્ખ દેહ અભિમાન શું ધરે ॥
તજે કદાપિ ગજ બાજ રાજ, તજાય સર્વે સુખસાજ લાજ ।
વને વશીને ફળકુલ ખાય, બંધું તજે માન નહીં તજાય ॥
(હરિલીલામૃત : ૫/૨૧)

ભક્તચિંતામણીમાં સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામી કહે છે :

સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ મોઝાર, માને મારી મૂક્યાં નરનાર;
કામક્રોધ લોભ ક’દિ જાય, પણ માન તે તો ન મુકાય.
નથી બીજા કોઈનો તે વાંક, માને રોળ્યા છે રાજા ને રાંક; એવા નર નજરે ન આવે, જેના મનને માન ન ભાવ.
ઘર તજી જાય કોઈ વન, એકાંત્યે બેસી કરે ભજન;
અન્ન મૂકી ફળ-ફૂલ ખાય, પણ માન તે તો ન તજાય.
કોઈ જ્ઞાની થઈ કરે જ્ઞાન, કોઈ ધ્યાની થઈ ધરે ધ્યાન;
કોઈ ભક્ત થઈ ગુણ ગાય, પણ માન તે તો ન તજાય.
કવિ કોવિદ પંડિત પીર, યોગી યતિ સતી શૂરવીર;
માન ગયે મરવાને ચાય, પણ માન તે તો ન તજાય.
પણ માન તે તો ન તજાય. સર્વે મરે છે માનના
માયા, માન આગળ કાંઈ હાયા;

એવા માનને મેલી મહાંત, ભાવે ભજે છે શ્રી ભગવંત.

(ભક્તચિંતામણી : પ્ર. ૧૧૦)

માન મૂકે માન વધે, માન રાખે ઘટી જાય માન;
માની કેનું માને નહિ, મર હોય વાલ્યપાનાં વેણ; આપ
ડહાપણમાં દેખે નહિ, રહે અંધઅંધ દિન રેણ.

(વચનવિધિ : કડવું - ૨૩)

આમ, કઠણમાં કઠણ સાધનો થઈ શકે છે, પરંતુ માનનો ત્યાગ થઈ શકતો નથી. ઘણીવાર તો માનનાં પ્રેરકબળથી જ અનેક પ્રકારના કઠણ સાધનો થતાં હોય છે. માનનો સ્વાદ મૂકવો અત્યંત દુષ્કર છે. મોટા મોટા જ્ઞાની, ધ્યાની, ત્યાગી, તપસ્વી બીજું ઘણું ઘણું કરી શકે, પરંતુ માનને તજવું એમના માટે પણ અત્યંત કઠણ છે.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ વચ. અં. ૨૮માં બ્રહ્માનંદ સ્વામી, શુકમુનિ તથા સુરાખાચરને પ્રશ્ન પૂછે છે, “તમે જેણે કરીને પાછા પડી જાઓ એવો તમારા કયો અવગુણ છે?” તેઓ ત્રણેય પ્રામાણિક અને અંતર્દષ્ટિવાળા હતા. તેમણે ઉત્તર આપ્યો, “હે મહારાજ! માનરૂપ દોષ છે. માટે કોઈક બરોબરિયા સંત અપમાન કરે તો કાંઈક મૂંઝવણ થાય.”

આ ત્રણેય સામાન્ય ન હતા. એમની આધ્યાત્મિક સાધના અને સ્થિતિ પણ ઉત્કૃષ્ટ હતી. સત્સંગમાં ઘણાં વર્ષો સુધી સાધના કરવા છતાં એમને પણ ‘માનરૂપ’ દોષ કાઢવો કઠણ હોય તો બીજા સામાન્ય મુમુક્ષુઓની વાત જ શી કરવી?

સદ્. ગોપાળાનંદ સ્વામી કહે છે :

“જે માની હોય તેને કોઈક વખાણે ત્યારે ફૂલી જાય, અને પોતાના બરોબરીયા જે સાધુ હોય તેની કોઈ પૂજા કરે , વસ્ત્રા ઓઢાડે ઈત્યાદિક સન્માન કરે અને પોતાનું ન કરે ત્યારે તે લજામણીના ઝાડની પેઠે કરમાઈ જાય છે. અને વ્રત, તપ, ત્યાગ, જ્ઞાન, કથા-વાર્તા, ધ્યાન અને ભક્તિ ઈત્યાદિક જે જે સાધન કરે છે તે માન વધે તે વાસ્તે કરે છે, પણ ભગવાનની પ્રસન્નતાને અર્થે ન કરે.”

“માની પ્રકૃતિને યોગે કરીને પોતા થકી ધર્માદિકે કરીને મોટા હોય તેની આગળ નમ્રભાવે વર્તાય નહિ.”

સદ્. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે :

“માન મોટાઈનું સુખ તે લોહી જેવું છે.”

માન ટાળવું કઠણ છે. એનું મૂળ કારણ એ છે કે માન એવું એક સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મતત્ત્વ છે કે તેને ઓળખવું, પકડવું, સમજવું અત્યંત કઠિન છે. જો માન ઓળખાય, પકડાય તો જ એને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન થઈ શકે. હવે આપણે ‘માનથી થતું નુકસાન’ અને ‘માનના ઉદ્ભવસ્થાનો’ને ઓળખવાનો પ્રયત્ન કરીશું.

પાર્ષદ રાજુ ભગત તથા મયુર ભગત
ગુરુ : પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી વડતાલ
(હાલ- સરધાર)

“સત્સંગ શબ્દજ્ઞાન મનોરંજન”

આડી ચાવીઓ

૧. મહાનુભાવાનંદ સ્વામીનો રચેલો એક ગ્રંથ. (૮)
૬. બને આજ.....લાલ ઓઢત દુશાલ લાલ. (૨)
૮. ગુડેલ ગામના મહારાજ સમકાલીન એક ભક્ત. (૪)
૧૧. થાણા ગાલોળ ગામના શ્રીજી મહારાજ સમકાલીન એક ભક્ત. (૩)
૧૨. આ પૃથ્વી પર કેટલા પ્રકારની સૃષ્ટિ છે? (૧)
૧૩. બ્રહ્માનું એક નામ.....પતિ પણ છે. (૨)
૧૫. વડતાલના શ્રીજી મહારાજ સમકાલીન એક હરિભક્ત. (૩)
૧૮. ....લાગ્યા હમારા ફકીરી સે. (૨)
૨૦. જેમનો વચનામૃતમાં પ્રશ્ન છે તેવા શ્રીજી મહારાજ સમકાલીન એક ભક્ત. (૪)
૨૧. જય.....ગીરા (૨) શિક્ષાપત્રી સુખદા શ્રેયસ્કર રૂચિરા. (૪)
૨૪. બ્રહ્માનંદ સ્વામીનું પૂર્વાશ્રમનું ગામ. (૨)
૨૫. ચરણારવિંદના સોળ ચિહ્નોમાંથી એક. (૨)
૨૮. મહારાજ સમકાલીન પરમભક્તરાજ માવજી સુથારનું ગામ. જેઓ મહારાજ ધામમાં ગયા પછી ‘ધ્યાનદાસ’ નામથી સાધુ થયેલા. (૪)
૩૦. જન્મ્યા કૌશલ દેશ વેશ.... આ શ્લોકના રચિયતાનું નામ. (૬)

ઊભી ચાવીઓ

૧. પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી ભગવત્પ્રસાદજી મહારાજનો બનાવેલ એક ગ્રંથ. (૭)
૨. ભક્તિમાતાના પિતાજીનું નામ. (૪)
૩. ભગવાનના...ચરિત્રો અંતકાળે યાદ આવે તો જીવનો મોક્ષ થઈ જાય. (૨)
૪. સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામીનું પૂર્વાશ્રમનું નામ. (૩)
૫. શ્રીજી મહારાજ સમકાલીન પ.ભ. શ્રી વસ્તારાવજીનું ગામ. (૨)
૭. શ્રીજી મહારાજ જ્યારે બિમારી ગ્રહણ કરતા ત્યારે વિશેષ કયા રોગ ને ગ્રહણ કરતાં? (૨)
૮. મોટા રામબાઈ ના પિતાજીનું નામ. (૪)
૧૧. ....નો વાગ્યો ડંકોરે, પુરુષોત્તમપ્રગટી... (૨)
૧૪. આરતિ વખતે વગાડવામાં આવતું એક વાદ્ય. (૩)
૧૬. ધનવાન હરિભક્તો જ્યારે ઠાકોરજીની ઘરે પધરામણી થાય ત્યારે પ્રસાદમાં...ધરાવતા હોય છે. (૩)
૧૭. નાડી રગ. (૨)
૧૮. પાંચ ભેદ અનાદિના છે તેમાંથી એક. (૨)
૨૦. ત્રણ દેહ માંથી એક. (૩)
૨૨. લાડુબા જીવુબાના ઉપદેશથી જેઓ સાધુ થાય તેવા સંતનું નામ. (૪)
૨૩. ધર્મદેવ....ગોત્રના બ્રાહ્મણ હતા. (૪)
૨૫. યજ્ઞમાં હોમવા લાયક એક વસ્તુ. (૨)
૨૬. ગંગારામ મલ્લનું ગામ. (૨)
૨૭. પૂષ્પોની પાંખડી. (૨)
૨૮. એક જવેરાત. (૨)
૨૯. ત્રેતાયુગમાં થયેલ એક અવતાર. (૨)

સત્સંગ કોષ્ટક - ૭

૧		૨		૩	૪				૫
				૬					
			૭		૮	૯			
		૧૦		૧૧					૧૨
૧૩	૧૪				૧૫	૧૬	૧૭		
૧૮			૧૯		૨૦				
૨૧		૨૨							૨૩
				૨૪				૨૫	
૨૬			૨૭			૨૮	૨૯		
		૩૦							

સત્સંગ કોષ્ટક - ૬

૧	૨	૩		૪			૫	૬
નિ	જ	બા	ધા	નં	દ		અ	જ
૭		૮		૯	રિ	લી	લા	મુ
ખુ	લ	ટા						ત
૧૦		૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭
૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫
૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪
૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩
૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨
૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩
૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩
૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦	૯૧	૯૨	૯૩
૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦	૧૦૧	૧૦૨	૧૦૩

ગયા અંકના કોષ્ટકનો સાચો જવાબ તથા મોકલનારની યાદી

સત્સંગ કોષ્ટક - ૪

૧. સા.યો. લતાબેન - મહિલા મંદિર સુલતાનપુર
૨. સા.યો. કુંદનબેન ગુરુ : સા.યો. કંચનબા - મેડા
૯૯. વેકરીયા પ્રીત કિશનભાઈ - દેતડ
૧૦૦. બાબરીયા નીલકંઠ ચતુરભાઈ - મોટી કુંકાવાવ
૧૦૧. હીરલ - રૂસિતા - પીઠવડી
૧૦૨. ઢોલરીયા રેખાબેન અરવિંદભાઈ
૧૦૩. સરવાળીયા ગીતાબેન રમેશભાઈ - બોટાદ
૧૦૪. વિદ્યાણી જૈમિન નરેશભાઈ - નિંગાળા
૧૦૫. ઝાલાવડિયા મિલન રાજેશભાઈ - મોટા ચારોડીયા
૧૦૬. થોરીયા કુમુદ શાંતિલાલ - પેટલાદ
૧૦૭. ભીકડીયા કલ્યાણભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ - નિંગાળા
૧૦૮. શીંગાળા ધનશ્યામભાઈ મનસુખભાઈ - વેળાવદર
૧૦૯. કાચા રીમા કે. - રાજકોટ
૧૧૦. ધાનાણી સંદિપ ધનશ્યામભાઈ
૧૧૧. સુદાણી વર્ષા હિંમતભાઈ - મોટા બારમણ
૧૧૩. બ્રહ્મભટ્ટ વિભાબેન પી. - નડિયાદ
૧૧૪. સોડવડિયા દશા તથા સંગીતા બી. - દેતડ
૧૧૫. કથીરીયા બ્રિજેશ કરશનભાઈ - અમદાવાદ
૧૧૬. પટેલ મલુભાઈ સામતભાઈ - થાણા
૧૧૭. ઢોલરીયા રમેશભાઈ એલ. - વાંશીયાળી
૧૧૮. પટેલ હાર્દિક દશરથભાઈ - ઉમરેઠ
૧૧૯. કાછડીયા રીકેશ હર્ષદભાઈ - ઉમરેઠ
૧૨૦. ગોહિલ ભરત નરસિંહભાઈ - દહિસર
૧૨૧. વાધેલા ધર્મેશ, મેહુલ, હર્ષદ પી. - બોટાદ
૧૨૨. ડો. ખુંટ બાબુભાઈ વી. મેદરડા
૧૨૩. વાધેલા ગોરધનભાઈ રાઘવજીભાઈ - સુરત
૧૨૪. ચોટલીયા દિલીપભાઈ પિતાંબરભાઈ - રાજકોટ
૧૨૫. વાડોદરિયા મુકેશભાઈ જયંતીલાલ - ભાવનગર
૧૨૬. પરમાર મિતેશ કેશવજીભાઈ -
૧૨૭. રાદડીયા અશ્વિનભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ - સુરત
૧૨૮. નાકરાણી જતીન નટુભાઈ - સુરત
૧૨૯. માંગરોળિયા યોગેશ કરશનભાઈ - ફાટસર
૧૩૦. જોગાણી ગુંજન - પ્રશાંત - રવિ - સાતપડા
૧૩૧. ડોબરીયા અશોક-રાકેશ છગનભાઈ - ભાવનગર
૧૩૨. ગઢિયા દામોદર માવજીભાઈ - ગાંધીનગર
૧૩૩. જોગાણી ચેતન હિંમતભાઈ - સાતપડા
૧૩૪. સાવલીયા ભાગવ તથા પીયુષ
૧૩૫. દોંગા ધનશ્યામભાઈ ગંગદાસભાઈ - રાજકોટ
૧૩૬. સુતરીયા કીરીટભાઈ બાબુભાઈ - ભંડારીયા
૧૩૭. ભાવસાર નયનાબેન રાજેન્દ્રભાઈ - પેટલાદ
૧૩૮. કાશીયાણી જીગર કે. - બીલીમોરા
૧૩૯. રાખોલીયા આશાબેન એન. - શાંતિનગર
૧૪૦. લહેરી રસિકલાલ લાલજીભાઈ - સુરત
૧૪૧. રકાળિયા સેજલ રસિકભાઈ - જૂની હળિયાદ
૧૪૨. ગજેરા અંકિતા ચંદુભાઈ - નાના સમઢીયાળા
૧૪૩. પટેલ વાસુદેવભાઈ શિશુભાઈ - સુરત
૧૪૪. ભીકડીયા પરશોતમભાઈ રામજીભાઈ - નિંગાળા
૧૪૫. ગોહિલ હિરેન - દિલીપ-જસમતભાઈ - બોટાદ
૧૪૬. હુંમર સાવિત્રીબેન વિનોદભાઈ - બોટાદ
૧૪૭. બરવાળિયા હરજીભાઈ
- શામજીભાઈ - સુરત
૧૪૮. ગોયાણી અંકિત
- ધનશ્યામભાઈ - બોટાદ

૧૪૯. કળથીયા ભાવિક વિનોદભાઈ - બોટાદ
૧૫૦. શેલડીયા હિતેશ રમણીકભાઈ - સુરત
૧૫૧. રંધોળીયા ખીમજી અશોકભાઈ - સુરત
૧૫૨. રંધોળીયા બાબુભાઈ સવજીભાઈ - હાવતડ
૧૫૩. ગજેરા કાળુભાઈ આર. - વેળાવદર
૧૫૪. વરુ મહેશ છગનભાઈ - સુરત
૧૫૫. કળથીયા હંસાબેન ગીરીશભાઈ - બોટાદ
૧૫૬. અશ્વિન ભગત તથા ચિમન ભગત - સુરત
૧૫૭. પટેલ કિશન ધનશ્યામભાઈ - ઘાટકોપર
૧૫૮. ચૌહાણ મનસુખલાલ ડી. - નાસિક

સત્સંગ કોષ્ટક - ૫

રમાકુંવરબા (પ.પૂ. મોટાબેન) વેદવ્યાસ દ્વિવેદી
સાં. યો. દયાબેન ગુરુ - મુકતાબેન (ગઢપુર)
સાંખ્યયોગી બહેનો - રામાનંદ સ્વામીનો ઓરડો - સરધાર

૧. ઢાંકેયા કિશન રણછોડભાઈ - સરધાર
૨. નૃગેન્દ્રપ્રસાદ બાળ મંડળ - સરધાર
૩. ઢાંકેયા હરેશ - તરુણ હસમુખભાઈ - સરધાર
૪. ઢાંકેયા ભાવિન દલપતભાઈ - સરધાર
૫. ઢાંકેયા કાર્તિક રાઘવભાઈ - સરધાર
૬. પાદરીયા ચિરાગ પરશોતમભાઈ - સરધાર
૭. ઢાંકેયા જયદિપ નટુભાઈ - સરધાર
૮. કાનાણી જયરાજ-વિજય નૌતમભાઈ - સરધાર
૯. વિદ્યાણી જૈમિન નરેશભાઈ લાલજીભાઈ - નિંગાળા
૧૦. વજેન્દ્ર નાથાલાલ રાદડીયા - અમદાવાદ
૧૧. પટેલ વિશાલ નવિનભાઈ - અમદાવાદ
૧૨. મકવાણા નારણભાઈ લાલજીભાઈ - જામવંથલી
૧૩. છાપાણી રોમિત જયેશભાઈ - જસદણ
૧૪. કથીરીયા હિતેશ જી. - સાતપડા
૧૫. પટેલ વાલજીભાઈ આર. - સરલા
૧૬. પટેલ વેલજીભાઈ કે. - સુરત
૧૭. રંધોળીયા અશોકભાઈ કે. - સુરત
૧૮. સુદાણી પ્રદિપ જે. - મોટા બારમણ
૧૯. સુદાણી દર્પલ આર. - મોટા બારમણ
૨૦. રંધોળીયા બાબુભાઈ એસ. - હાવતડ
૨૧. પાનસુરીયા જીગ્નેશ રામભાઈ
૨૨. કથીરીયા બ્રિજેશ કે. - અમદાવાદ
૨૩. સમજુબેન રામભાઈ - સાતપડા
૨૪. સુદાણી હર્ષા અમરશીભાઈ - મોટા બારમણ
૨૫. ટાંક જીત-પ્રતિક અશોકભાઈ - પુના
૨૬. સુદાણી વર્ષા હિંમતભાઈ - મોટા બારમણ
૨૭. સુદાણી જયશ્રી વલ્લભભાઈ - મોટા બારમણ
૨૮. સુદાણી કિરણ જયસુખભાઈ - મોટા બારમણ
૨૯. નાથાણી મંજુલાબેન ચંદુભાઈ - સુરત
૩૦. પટેલ અમૃતબેન ગણપતભાઈ - બજરંગપુરા
૩૧. પટેલ શામજીભાઈ કેશવજીભાઈ - સોલડી
૩૨. પટેલ વર્ષાબેન હરિભાઈ - બજરંગપુરા
૩૩. પટેલ હિના ધનજીભાઈ - સોલડી
૩૪. ભીકડીયા કલ્યાણભાઈ જી. - નિંગાળા
૩૫. હુંમર હરેશભગત - વાંશીયાળી
૩૬. ચોટલીયા દિલીપ પિતાંબરભાઈ - રાજકોટ
૩૭. મધુબેન કાશીરામભાઈ - બજરંગપુરા
૩૮. મારડીયા વલ્લભભાઈ ડી. - નિંગાળા
૩૯. ડો. ગણેશભાઈ પી. કાકડીયા - નિંગાળા
૪૦. વિદ્યાણી પ્રીતિ અરવિંદભાઈ - નિંગાળા
૪૧. જોગાણી ઉત્સવ હિતેશભાઈ - સાતપડા
૪૨. પંચાલ વિષ્ણુભાઈ હસમુખભાઈ - લાછરસ
૪૩. તરસરીયા દલપતભાઈ અમરશીભાઈ - સુરત
૪૪. વાધેલા ગોરધનભાઈ આર. - સુરત
૪૫. બોધાણી કૌશિકાબેન પ્રાગજીભાઈ - શેડુભાર
૪૬. વધાસિયા વિશાલ-ભાવિક-અભિષેક - સુરત
૪૭. ગઢિયા દામોદરભાઈ માવજીભાઈ - ગાંધીનગર
૪૮. ગોહેલ પરશોત્તમભાઈ અરજીભાઈ - રાજકોટ
૪૯. સંકલપુરા કુપેશ/મનસ્વી દિનકરરાય - આણંદ
૫૦. ગોંડલીયા પ્રકાશ ગોબરભાઈ - સુરત
૫૧. કથિરિયા હિરેન ભરતભાઈ - નવસારી
૫૨. પટેલ ધ્રુવેશ/હર્ષિલ હિંમતભાઈ - ફાચરિયા
૫૩. ગજજીવ બિનેશ રાજેન્દ્રભાઈ - ભાવનગર
૫૪. સોની ઉષાબેન રમણીકલાલ - ધંધુકા
૫૫. સાપરીયા દિનેશ મોહનભાઈ - સુરત
૫૬. લહેરી રસિકલાલ લાલજીભાઈ - સુરત
૫૭. જાકાસણીયા નિલેશ પરશોત્તમભાઈ - મેઘાણા
૫૮. પટેલ રાજેશભાઈ શંકરભાઈ - સુરત
૫૯. લખકામણા સંગીતાબેન બળદેવભાઈ - સડલા
૬૦. દોંગા ધનશ્યામભાઈ ગંગદાસભાઈ - રાજકોટ
૬૧. વરુ તેજશકુમાર વિનોદભાઈ - સુરત
૬૨. પટેલ ભરતભાઈ - સુરત
૬૩. પ્રભાબેન દુર્લભજીભાઈ - નવસારી
૬૪. હુંમર ધનશ્યામભાઈ પ્રાગજીભાઈ - નવસારી
૬૫. કોરાટ રસિલાબેન બાબુભાઈ - નવસારી
૬૬. કથિરિયા હિરેન ભરતભાઈ - નવસારી
૬૭. સાંગાણી સેજલબેન હરિભાઈ - મોટા કણકોટ
૬૮. ટીંબરીયા પૂર્વેશ નાનજીભાઈ - રાજકોટ
૬૯. પટેલ કેવિન મનોજીભાઈ - ડામોઈ
૭૦. પટેલ કિશન ધનશ્યામભાઈ - ખાંધલી (મુંબઈ)
૭૧. પરમાર જયદિપ આર. - જુનાગઢ
૭૨. પટેલ વનીતા પ્રવિણચંદ્ર - ખંભાત
૭૩. જબરેશ્વર શ્રી હરિકૃષ્ણ દીવેટ મહિલા મંડળ - ખંભાત
૭૪. ડોબરીયા હાર્દિક અશોકભાઈ - અમદાવાદ
૭૫. પટેલ ફાલ્ગુન સી. - ડામોઈ
૭૬. પરમાર અમૃતભાઈ/કનુભાઈ મેઘજીભાઈ - જુનાગઢ
૭૭. પરમાર ચેતન જેન્તિભાઈ - જુનાગઢ
૭૮. સોઢા યોગેશ - જુનાગઢ
૭૯. સાવલીયા બાબુભાઈ કે. રાજકોટ
૮૦. દવે નિલેશ શાંતિલાલ - વિસાવદર
૮૧. આણદાણી ઈન્દુબેન રશ્મિનભાઈ - નવસારી
૮૨. રંગાણી અલ્પા/શીતલ નાથાભાઈ - ફાચરિયા
૮૩. ગજેરા ચેતનાબેન દેવરાજીભાઈ - શેડુભાર
૮૪. રંગાણી અરવિંદ ત્યા દયાબેન ત્યા પૂર્વિબેન - ફાચરિયા
૮૫. પટેલ ધર્મેશ/બિનલ બ્રીજેશભાઈ - અમદાવાદ
૮૬. સુદાણી પરેશ મનસુખભાઈ - મોટા બારમણ
૮૭. કોલડિયા નિકુંજ શશીભાઈ - સુરત
૮૮. હડિયલ ધનજીભાઈ જાદવજીભાઈ - ખસ
૮૯. શ્રી સ્વામિનારાયણ મહિલા મંદિર - બગસરા
૯૦. બિચડિયા રીન્કુ નારાયણભાઈ - અમદાવાદ
૯૧. ચૌહાણ મનસુખલાલ દામજીભાઈ - નાશિક
૯૨. શ્રી સ્વામિનારાયણ મહિલા મંદિર - શેડુભાર
૯૩. પટેલ લલીતાબેન મોરારજીભાઈ - અમદાવાદ
૯૪. પટેલ દિપ્તી ભરતભાઈ - અમદાવાદ

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

લાઠીદડમાં પારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પુષ્પહાર અર્પણ કરીને પ.પૂ. લાલજી પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી મહારાજશ્રીનું સ્વાગતપૂજન કર્યું હતું. આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના ત્યારબાદ પૂ. એસ.પી. સ્વામી, કો. આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી લાઠીદડમાં યોજાયેલ ઘનશ્યામવલ્લભદાસજી સ્વામી આદિક સંતો કથા-પારાયણ પ્રસંગે તા. ૧૬-૪-૦૬ના રોજ દ્વારા સ્વાગતપૂજન તેમજ પ્રાસંગિક પ્રવચનો સવારે ૮.૦૦ કલાકે વડતાલથી પ.પૂ. ૧૦૮ આપ્યા હતા.

ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ અંતમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સર્વ ભક્તજનોને રૂડા આશીર્વાદ આપીને કૃતાર્થ પ્રથમ કથાના મુખ્ય યજમાનશ્રીએ કર્યા હતા.

ઘનશ્યામનગર (આદસંગ)માં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની કથા-પારાયણ પ્રસંગે પધરામણી

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા પૂ. સ્વામી કેવલ્યસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે તા. ૧૪-૪-૦૬ થી તા. ૨૦-૪-૦૬ સુધી સંપ્રદાયના મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ'નું અ.નિ.પ.ભ. શ્રી રમેશભાઈ કલ્યાણભાઈ સાવલીયાના મોક્ષાર્થે તેમના સુપુત્ર શ્રી રણછોડભાઈ રમેશભાઈના મુખ્ય યજમાનપદે આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે તા. ૧૬-૪-૦૬ના રોજ બપોરે ૪.૦૦ કલાકે પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

પધાર્યા હતા. તેઓશ્રી વિશાળ જનમેદની વચ્ચે ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી સભામંડપમાં પધાર્યા હતા. પૂ. વક્તાશ્રી તથા સંતો તેમજ મુખ્ય યજમાનશ્રી અને આગેવાન ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પમાળા દ્વારા સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

અંતમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સર્વ ભક્તજનોને રૂડા આશીર્વાદ આપીને ધન્યભાગી બનાવ્યા હતા. ત્યારબાદ મંદિરમાં વિરાજમાન ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની આરતી ઉતારી હતી.

ત્યારપછી ઘનશ્યામનગર (આદસંગ)થી પ.કી.મી. દૂર આવેલા સદ્.ગોપાળાનંદ સ્વામી દ્વારા પધરાવેલ શ્રી ભંડારીયા હનુમાનજીના દર્શનાર્થે પધાર્યા હતા.

બોટાદમાં યોજાયેલ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન પારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

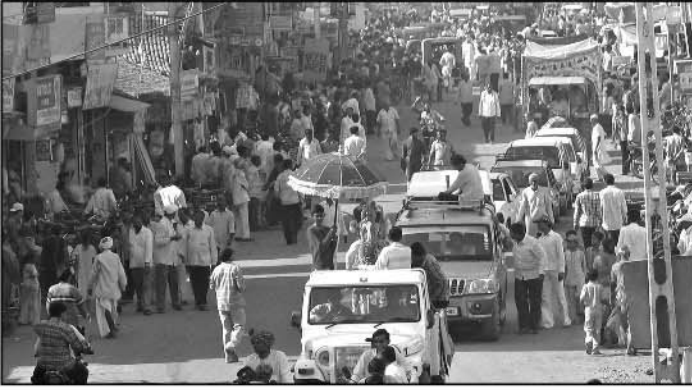
ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા પૂ. સ્વામી કેવલ્યસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે તા. ૨૧-૪-૦૬ થી તા. ૨૭-૪-૦૬ સુધી સંપ્રદાયના મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ'નું કળથીયા પરિવારના મુખ્ય યજમાનપદે આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે તા. ૨૧-૪-૦૬ના રોજ બપોરે ૩.૩૦ કલાકે પોથીયાત્રામાં પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ પધાર્યા હતા.

આ પોથીયાત્રા શહેરના રાજમાર્ગો પરથી ભવ્યતાથી નીકળી હતી. શહેરના મુખ્ય બજારેથી શરૂ થયેલી આ પોથીયાત્રા કથાસ્થળે પહોંચી હતી. શણગારેલા ફ્લોટ્સમાં બિરાજમાન પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દર્શન કરી નગરજનો અતિ

આનંદની લાગણી અનુભવતા હતા.

બેન્ડવાદન, ધૂન-ભજનની રમઝટ બોલાવતાં હરિભક્તોનું વૃંદ, ભજન-કિર્તનની કરતી મંડળી તેમજ કળશધારી મહિલામંડળ વગેરે ઉત્સાહ-ઉમંગથી પોથીયાત્રાને શોભાવી રહ્યા હતા.

કથાસ્થળે પોથીયાત્રાની સમાપ્તિ કરીને પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી સભામંડપમાં પધાર્યા હતા. ત્યારે હકડેઠઠ જનમેદનીએ તાળીઓના ગડગડાટની સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી વધાવ્યા હતા.

ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ દિપપ્રાગટ્ય અને આશીર્વાદાત્મક મંગળ પ્રવચન આપીને કથાનો શુભારંભ કરાવ્યો હતો.

તા. ૨૨-૪-૦૬ના રોજ રાત્રે ૧૧.૦૦ કલાકે કથા-પારાયણ અંતર્ગત પૂ. વક્તાશ્રીએ બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામમહારાજનો દબદબાપૂર્વક પ્રાગટ્ય મહોત્સવ ઉજવ્યો હતો.

તા. ૨૪-૪-૦૬ના રોજ રાત્રે ૧૧.૦૦ કલાકે તાલાળા, સરાકડિયા, કોવાયા આદિક ગામોમાં પધરામણી કરીને પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી આ કથામાં ભક્તજનોને સુખ આપવા ફરીને પધાર્યા હતા. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની સાનિધ્યમાં સભામંચમાં વક્તાશ્રીએ કથા અંતર્ગત ભગવાન શ્રીહરિનો જેતપુરમાં ગાદિ પટ્ટાભિષેક પ્રસંગ અતિ ધામધુમથી ઉજવ્યો હતો. જાણે કે અત્યારે જ સભામંડપમાં શ્રીજી મહારાજનો પ્રથમગાદી પટ્ટાભિષેક મહોત્સવ ઉજવાઈ રહ્યો હોય એવું દિવ્ય વાતાવરણ ખડું થયું હતું. પ્રસંગને અનુરૂપ કિર્તનો, ઉત્સવીયા હરિભક્તોનો રાસ અને નૃત્યની રમઝટ બોલાવી હતી. ત્યાર બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી અને યજમાનશ્રીઓ તથા સંતો દ્વારા શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજનો પંચામૃત સહિત કેસર વગેરે સુગંધિત જળોથી અભિષેક કરવામાં આવ્યો હતો. આ અભિષેક કરવામાં આવ્યો ત્યારે તમામભક્ત સમુદાય ભાવવિભોર બની ગયો હતો. પછી નાના લાલજી મહારાજશ્રી દ્વારા પટ્ટાભિષેક મહોત્સવની આરતી ઉતારવવામાં આવી હતી.

બીલીમોરામાં નૂતન મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૨૨-૪-૦૬ના રોજ બપોરે ૪.૦૦ કલાકે બીલીમોરાના ભાવિક ભક્તજનોના આમંત્રણને માન આપીને પધાર્યા હતા. અહિંયા ભક્તજનોએ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢીને ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું હતું.

અહિં ચાલી રહેલી પૂ. સદ.સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શિષ્ય પૂ. સ્વામી શ્રી ભક્તિનલ્લભદાસજીના વક્તાપદે શ્રીહરિલીલામૃત કથામાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હાજરી આપીને સહુને હરિભક્તોને આશીર્વાદ રૂપ અમૃતવાણીનો લાભ આપીને કૃતાર્થ કર્યા હતા. ત્યારબાદ વેદોક્તવિધિ સાથે નૂતન મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું હતું.

તાલાળા (ગીર) ગામમાં પારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૨૪-૪-૦૬ના રોજ સવારે ૧૧.૦૦ કલાકે તાલાળા(ગીર) ગામમાં ચાલી રહેલ પૂ. સ્વામી શ્રી વિવેકસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન પારાયણ' પ્રસંગે વડતાલથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા.

સભામંચમાં પૂ. વક્તાશ્રી તથા યજમાનો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પગુચ્છ અર્પણ કરીને ભાવભીનું સ્વાગત કર્યું હતું.

અંતમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સહુ ભક્તજનો પર અમૃતવર્ષા વરસાવી રૂડા આશીર્વાદ પાઠવ્યા હતા.

સરાકડિયા મંદિરમાં વિરાજમાન દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૨૪-૪-૦૬ના રોજ બપોરે ૪.૦૦ વરદહસ્તે મંદિરમાં વિરાજમાન દેવોની કલાકે ખાંભા તાલુકાના સરાકડિયા ગામમાં પ્રતિષ્ઠાવિધિ પુષ્પ, કંકુ, અક્ષતની સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. વેદોક્તવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી ગામના ભાગોળેથી પ.પૂ. લાલજી હતી. મહારાજશ્રીની ભવ્ય શોભાયાત્રા વિશાળ ત્યારપછી ગામમાં ચાલી રહેલ પારાયણ હરિભક્ત સમુદાયની સાથે નૂતન મંદિર પ્રસંગે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી સભામંચમાં કાઢવામાં આવી હતી. પધારી સર્વ ભક્તજનોને રૂડા આશીર્વાદ ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના પાઠવ્યા હતા.

કોવાયા ગામમાં દર્શન-સત્સંગનો લાભ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૨૪-૪-૦૬ના રોજ સાંજે ૬.૩૦ કલાકે રાજુલા તાલુકાના કોવાયા ગામમાં પારાયણ પ્રસંગે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા ત્યારે કોવાયા ગામના તેમજ આજુબાજુના વિસ્તારના વિશાળ ભક્ત સમુદાયની સાથે ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ સભામંડપમાં કથાના મુખ્ય યજમાનશ્રી પ.ભ. શ્રી મીઠાભાઈ આદિક ભક્તોએ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પમાળા પહેરાવીને સ્વાગતપૂજન કર્યું હતું.

ત્યારપછી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની સાથે પધારેલ સંતોમાં પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - સરધાર, પૂ. એસ.પી. સ્વામી, પૂ. ઘનશ્યામસ્વામી આદિક સંતોએ પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન આપ્યા બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સહુ ભક્તજનોને શુભાશીર્વાદ આપી કૃતાર્થ કર્યા હતા.

વિધાનગરમાં ગુજરાત સ્થાપના દિને દિપપ્રાગટ્ય કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૧-૫-૦૬ના રોજ રાત્રે ૮.૦૦ કલાકે વલ્લભવિધાનગર ખાતે યોજાયેલ ગુજરાત સ્થાપના દિને પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી સંતમંડળ સહિત પધાર્યા હતા.

સૌપ્રથમ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના વરદહસ્તે સ્થાપના દિન સભાનું દિપ પ્રાગટ્ય કરીને કાર્યક્રમની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ પોતાની અમૃતવાણીમાં ગુજરાતના વિકાસ કાર્યો અને સંસ્કૃતિ મહત્તા જણાવી આજના દિવસે ગુજરાતની પ્રજાજનોને રૂડા આશીર્વાદ પાઠવ્યા હતા.

આ સભામાં હિન્દુ, મુસ્લીમ, ખ્રીસ્તી, પાદરી, જૈન વગેરે સંપ્રદાયોના વડાઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

વલ્લભીપુરમાં પાટોત્સવ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૨-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૮.૦૦ કલાકે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - વલ્લભીપુરના ૯૬મા પાટોત્સવ પ્રસંગે વડતાલથી પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ પધાર્યા હતા.

મંદિરમાં વિરાજમાન દેવોના પાટોત્સવ પ્રસંગે સૌપ્રથમ આરતી ઉતારી સભામંચમાં પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પમાળા અર્પણ કરીને સ્વાગતપૂજન કરવામાં આવ્યું હતું.

અંતમાં સંતો-ભક્તોના પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સહુ ભક્તજનોને રૂડા આશીર્વાદ આપી કૃતાર્થ કર્યા હતા.

કુંભારીયામાં ઉજવાયેલ નવનિર્માણ નૂતન મંદિરનો ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

રાજુલા તાલુકાના કુંભારીયા ખાતે તા. ૩૦-૪-૦૬ થી ૬-૫-૦૬ સુધી પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી તેમજ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારના સાથ સહકારથી શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના તાબાનું નવનિર્માણ પામેલ નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર તથા નૂતન શિવાલયનો 'ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

મહોત્સવ અંતર્ગત સંપ્રદાય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન' અને સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામી કૃત 'ધીરજાખ્યાનની કથા-પારાયણ પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા તેમના શિષ્ય સ્વામી શ્રી ભક્તિવલ્લભદાસજીના વક્તાપદે રાખવામાં આવી હતી.

આ મહોત્સવમાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને ભક્તજનોને દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપવામાં માટે તા. ૩-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૧૦.૦૦ કલાકે વડતાલથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા ત્યારે ભવ્ય શોભાયાત્રા ગામના ભાગોળેથી હજારો ભક્ત સમુદાયની સાથે કાઢવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ સત્સંગસભામાં સંતો-ભક્તો તેમજ રાજુલા વિસ્તારના ધારાસભ્ય શ્રી હિરાભાઈ સોલંકી દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પહાર અર્પણ કરીને સ્વાગતપૂજન કર્યું હતું. ત્યારપછી પૂ. એસ.પી. સ્વામી, પૂ. કોઠારી સ્વામી - સરધાર આદિક સંતો દ્વારા પ્રાસંગિક પ્રવચનો કર્યા હતા. ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ નૂતન મંદિર યોગદાન આપનાર યજમાનો તથા ભક્ત સમુદાયને પોતાની આશીર્વાદાત્મક અમૃતવાણીથી કૃત કૃત કર્યા હતા.

સત્સંગ સભા બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી નૂતન મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરવા પધાર્યા. કલાત્મક અને વિરાટ સિંહાસનમાં વિરાજમાન શ્રી ધનશ્યામમહારાજના અર્ચા સ્વરૂપમાં વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે મંત્રોચ્ચારની સાથે પ્રાણશક્તિનું 'નેત્રોન્મિલનમ્' આવાહન કરીને આરતી ઉતારી હતી. અને સાથે સાથે શ્રી ગણપતિજી તથા શ્રી હનુમાનજીની મૂર્તિનું પૂજન કર્યું હતું.

પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને આરતી બાદ પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે યોજાયેલ ૧૩ કુંડી શ્રીહરિયાગ યજ્ઞમાં શ્રીફળ બીડું હોમી યજ્ઞની પૂર્ણાહુતિ કરી હતી. ત્યારપછી નૂતન શિવાલયમાં પધારી શિવલીંગનું ભાવપૂર્વક પૂજનવિધિ કરીને પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી કુંભારીયા ગામથી વિદાય થયા હતા.

કુંભારીયા ગામથી રસ્તામાં આવતા દેવકા ગામમાં શ્રીજી સમકાલીન ભક્તરાજ શ્રી કાળુ વાવડીયાના વંશજોના પ્રેમભાવનાને વશ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી દેવકા ગામમાં પધાર્યા હતા. ત્યાં હરિભક્તોના પૂજન-આરતી આદિક ભાવનાને સ્વીકારી રૂડા આશીર્વાદ પાઠવી વિદાય થયા હતા.

બારપટોળીમાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

રાજુલા તાલુકાના બારપટોળી ખાતે તા. ૩-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૧૨.૩૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ નૂતન મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરૂપ ભગવાન શ્રીહરિનું વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હરિભક્ત સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા કરી હતી.

કણકોટમાં દેવોના ૧૧મા પાટોત્સવની ઉજવણી પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

અમરેલી જિલ્લાના કણકોટ ગામમાં શ્રી આ મહોત્સવને શોભાવા તા. ૩-૫-૦૬ના રોજ બપોરે ૩.૩૦ કલાકે પ.પૂ. ૧૧મા પાટોત્સવની ઉજવણી પ્રસંગે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી કણકોટ ગામમાં ભાવિક ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી ભક્તજનોના આમંત્રણ સ્વીકારી પધાર્યા અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ હતા. તેઓનું દબદબાપૂર્વક અતિ ધામધૂમથી આજ્ઞાથી તા. ૨૮-૪-૦૬થી તા. ૪-૫-૦૬ ભવ્ય સામૈયું કરવામાં આવ્યું હતું. સુધી પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી ત્યારબાદ સભામંચમાં સંતો તથા તથી પૂ. સ્વામી શ્રી કેવલ્યસ્વરૂપદાસજીના યજમાનો આદિક ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી વક્તાપદે 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ મહારાજશ્રીનું ભાવપૂર્વક પૂષ્પમાળા દ્વારા પારાયણ'નું ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યાર પછી પૂ. હતું. એસ.પી. સ્વામી, પ.ભ. શ્રી નનુમામા આદિક

કથા-પારાયણ અંતર્ગત બાળપ્રભુ શ્રી સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ ઘનશ્યામમહારાજનો પ્રાગટ્ય મહોત્સવ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ અમરેલી તેમજ પટ્ટાભિષેક મહોત્સવ અને અત્રકુટ જિલ્લા વિસ્તારના પધારેલ હજારો હરિભક્ત મહોત્સવ વગેરે અનેક ઉત્સવો ઉજવવામાં સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા આવ્યા હતા. કરી હતી.

તાવેડામાં ઉજવાયેલ નવનિર્માણ નૂતન મંદિરનો ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

મહુવા તાલુકાના તાવેડા ખાતે તા. ૩૦-૪-૦૬ થી ૬-૫-૦૬ સુધી પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી તેમજ સમસ્ત સત્સંગ સમાજ સાથે સહકારથી શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના તાબાનું નવનિર્માણ પામેલ નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર તથા નૂતન શિવાલયનો 'ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

મહોત્સવ અંતર્ગત સંપ્રદાય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન' કથા-પારાયણ પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા તેમના શિષ્ય સ્વામી શ્રી નિષ્કામસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે રાખવામાં આવી હતી.

આ મહોત્સવમાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને ભક્તજનોને દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપવામાં માટે તા. ૩-૫-૦૬ના રોજ રાત્રે ૮.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા ત્યારે ભવ્ય શોભાયાત્રા ગામના ભાગોળેથી હજારો ભક્ત સમુદાયની સાથે આનંદ-ઉત્સાહ-ઉમંગ અને નાચગાનની ધામધૂમમાં કાઢવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ સત્સંગસભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પહાર અર્પણ કરીને સ્વાગતપૂજન કર્યું હતું. ત્યારપછી પૂ. એસ.પી. સ્વામી, પૂ. ભક્તિસંભવદાસજી સ્વામી - અમરેલી, પૂ. કોઠારી સ્વામી - સરધાર આદિક સંતો દ્વારા પ્રાસંગિક પ્રવચનો કર્યા હતા. ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ નૂતન મંદિર યોગદાન આપનાર યજમાનો તથા ભક્ત સમુદાયને પોતાની આશીર્વાદાત્મક અમૃતવાણીથી કૃત કૃત કર્યા હતા.

તા. ૪-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૮.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી નૂતન મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરવા પધાર્યા. કલાત્મક અને વિરાટ સિંહાસનમાં વિરાજમાન શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના અર્ચા સ્વરૂપમાં વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે મંત્રોચ્ચારની સાથે પ્રાણશક્તિનું 'નેત્રોન્મિલનમ્' આવાહન કરીને આરતી ઉતારી હતી. અને સાથે સાથે શ્રી ગણપતિજી તથા શ્રી હનુમાનજીની મૂર્તિનું પૂજન કર્યું હતું. ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી અતિ ગદ્ ગદ્કંઠે ભાવથી ભગવાન શ્રીહરિના અર્ચા સ્વરૂપની સમીપે કિર્તનો બોલીને સહુ ભક્તજનોને અનેરી સ્મૃતિ આપી હતી.

પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને આરતી બાદ પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે યોજાયેલ શ્રીહરિયાગ યજ્ઞમાં શ્રીફળ બીડું હોમી યજ્ઞની પૂર્ણાહુતિ કરી હતી.

તલગાજરડામાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

મહુવા તાલુકાના તલગાજરડા ખાતે તા. ૪-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૧૦.૩૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ નૂતન મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરૂપ શ્રી સહજાનંદ સ્વામીનું વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હરિભક્ત સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા કરી હતી.

દાદર ચોકડી ખાતે પારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૪-૫-૦૬ના રોજ બપોરે ૪.૦૦ કલાકે દાદર ચોકડી ગામમાં ચાલી રહેલ પૂ. સ્વામી શ્રી વિવેકસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન પારાયણ' પ્રસંગે વડતાલથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા.

સભામંચમાં પૂ. વક્તાશ્રી તથા યજમાનો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પગુચ્છ અર્પણ કરીને ભાવભીનું સ્વાગત કર્યું હતું.

અંતમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સહુ ભક્તજનો પર અમૃતવર્ષા વરસાવી રૂડા આશીર્વાદ પાઠવ્યા હતા.

લીલીયા (ગીર)માં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

જૂનાગઢ જિલ્લાના લીલીયા(ગીર) ખાતે તા. ૪-૫-૦૬ના રોજ સાંજે ૬.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ નૂતન મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરૂપ દેવોનું વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હરિભક્ત સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા કરી હતી.

પીપરડી (ઘોબા) માં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

ગારીયાધાર તાલુકાના પીપરડી (ઘોબા) ખાતે તા. ૫-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૭.૩૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ નૂતન મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરૂપ દેવોનું વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હરિભક્ત સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા કરી હતી.

ફિફાદમાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

સાવરકુંડલા તાલુકાના ફિફાદ ખાતે તા. ૫-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૮.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ નૂતન મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરૂપ દેવોનું વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હરિભક્ત સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા કરી હતી.

દેદરડા ગામમાં દેવોના રપમા પાટોત્સવની ઉજવણી પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

તા. ૫-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૧૧.૦૦ કલાકે ગારીયાધાર તાલુકાના દેદરડા ગામમાં દેવોના રપમા પાટોત્સવની ઉજવણી પ્રસંગે ચાલી રહેલ પૂ. સ્વામી શ્રી છપૈયાપ્રકાશદાસજી-ગઢપુરના વક્તાપદે પારાયણ પ્રસંગે વડતાલથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. સભામંચમાં પૂ. વક્તાશ્રી તથા યજમાનો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પગુચ્છ અર્પણ કરીને ભાવભીનું સ્વાગત કર્યું હતું. અંતમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ સહુ ભક્તજનો પર અમૃતવર્ષા વરસાવી રૂડા આશીર્વાદ પાઠવ્યા હતા.

કોટડા (પીઠા)માં નૂતન શિખરબદ્ધ મંદિરનો શિલાન્યાસવિધિ - ખાતમૂહૂર્ત મહોત્સવ

જ્યાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અનેકાનેક પધારી પોતાના દિવ્ય પદારવિંદથી જે ભૂમિને પવિત્ર બનાવી છે અને ત્યાંના રાજા પીઠાવાળા બાપુએ ભગવાન શ્રીહરિને બાર સાંતીની જમીન ભેટ અર્પણ કરેલ છે તેવા ગામકોટડાને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદરૂપ આજ્ઞાથી તેમજ શ્રી ગોપીનાથજી દેવ ટ્રસ્ટ બોર્ડના સાથ સહકારથી અને પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે નૂતન શિખરબદ્ધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - કોટડા (પીઠા)નો 'શિલાન્યાસવિધિ - ખાતમૂહૂર્ત મહોત્સવ' તા. ૫-૫-૨૦૦૬ વૈશાખ સુદ - ૮ સુધી રાખવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે સરધાર પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા ગઢપુરથી પૂ. એસ.પી. સ્વામી તેમજ નવા વરાયેલા ચેરમેન શ્રી હરજીભાઈ ભીમાણી આદિક સંતો-ભક્તો પધારી વેદોક્ત મંત્રોચ્ચારની નૂતન શિખરબદ્ધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - કોટડા (પીઠા)નો 'શિલાન્યાસવિધિ - ખાતમૂહૂર્ત' કર્યું હતું.

અમદાવાદમાં યોજાયેલ ભવ્ય 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ'

તા. ૭-૫-૦૬ થી તા. ૧૩-૫-૦૬ સુધી ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ યુવકમંડળ દ્વારા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના પદારવિંદથી અંકિત થયેલી પવિત્ર ભૂમિએ શ્રી નરનારાયણ દેવના સાંનિધ્યમાં અમદાવાદ નિકોલગામને આંગણે સંપ્રદાય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન' કથા-પારાયણ સરધાર નિવાસી પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા ભગસરા નિવાસી પૂ. સ્વામી શ્રી વિવેકસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૭-૫-૦૬ના રોજ મહોત્સવના મુખ્ય યજમાન શ્રી ઈશ્વરભાઈ પટેલના નિવાસસ્થાને થઈને કથાસ્થળ સુધી ધામધુમપૂર્વક ૭૦ ફોરવીલ ગાડીથી વધારી ગાડી સાથે પોથીયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી.

તા. ૬-૫-૦૬ના રાત્રે ૬.૦૦ કલાકે સંગીતના સુરો સાથે પૂ. વક્તાશ્રીએ કથા અંતર્ગત અને ભગવાન શ્રીહરિના જન્મના ૨૨૫મો પ્રાગટ્યોત્સવ અતિ ભવ્યતાપૂર્વક વર્ણન કરીને ઉજવ્યો ત્યારે સર્વત્ર આનંદ, આનંદ છાઈ રહ્યો અને પછી "રંગ લાગ્યો ઘનશ્યામતારો રંગ લાગ્યો" અને "ધર્મ ઘેર આનંદ ભયો જ્ય બોલો ઘનશ્યામકી" ના જયધોષથી સારાયે સભાખંડમાં જાણે આજે બ્રહ્માંડ નાયતું કુદતું હોય એવું દિવ્ય વાતાવરણ ખડું કર્યું. તે જ સમયે હિંડોળે ઝુલતા બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામે સહુના ચિત્ત ખેંચી લીધા. પછી તો દાંડિયારાસ, આતશબાજીવાળા, ગવૈયાઓ આદિક સહુ નાયવા કુદવા લાગ્યા. આ પ્રમાણે ઘનશ્યામના પ્રાગટ્યના જન્મોત્સવે તો સારાયે વાતાવરણને રંગભીનું કરી દીધું હતું.

તા. ૧૦-૫-૦૬ના રોજ રાત્રે ૬.૦૦ કલાકે પારાયણ અંતર્ગત પૂ. વક્તાશ્રીએ શ્રીહરિનો જેતપુરમાં ગાદિ પટ્ટાભિષેક મહોત્સવ ભાવપૂર્વક ઉજવ્યો હતો. અંતે યજમાનો દ્વારા ઠાકોરજીનો પંચામૃત જળેથી અભિષેક કરવામાં આવ્યો હતો.

તા. ૧૩-૫-૦૬ના રોજ કથા-પારાયણની ઉત્તરાર્ધ કથા શ્રીહરિતીરોધાન લીલાની કથા અતિ કરુણાસભરભાવે પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી કરી હતી. છેલ્લે કથા પૂર્ણાહુતિની આરતી યજમાનો ઉતારવામાં આવી હતી.

**પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના
સાંનિધ્યમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ
મંદિર શ્રીજીનગર (સુરત)ના છઠ્ઠા
પાટોત્સવ ઉજવણી...**

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના દિવ્ય ચરણારવિંદ પવિત્ર બનેલી એવી પાવનકારી તીર્થભૂમિસૂર્યનગરી એટલે કે સુરતને આંગણે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - શ્રીજીનગરના છઠ્ઠા પાટોત્સવની તા. ૭-૫-૦૬ થી તા. ૧૩-૫-૦૬ સુધી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં ભવ્યાતિભવ્ય ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

ભવ્ય નગરયાત્રા-શોભાયાત્રા

આ પ્રસંગે તા. ૯-૫-૦૬ના રોજ સાંજે પ.૩૦ કલાકે વડતાલથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ પધાર્યા હતા ત્યારે ભવ્ય શાનદાર અતિ દબદબાપૂર્વક અને ભારે ધામધૂમથી શોભાયાત્રા અને ઠાકોરજીની નગરયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી.

આ ભવ્ય શોભાયાત્રા સુરતના મુખ્ય રસ્તાઓ પરથી પસાર થઈને શ્રીજીનગર મંદિરે સમાપ્તિ થવાની હતી. એ.કે રોડથી શરૂ થયેલી આ શોભાયાત્રામાં પૂ. સંતો તથા સુરતના હજારોની સંખ્યામાં હરિભક્તોનો સમુહ જોડાયા હતા. અર્ચા સ્વરૂપ શ્રી ધનશ્યામમહારાજનો રથ, પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનો આકર્ષક ફૂલથી શણગારેલો રથ તથા પૂ. સંતોના ફલોટસ અને બેન્ડવાદન, ધૂન-ભજનની રમઝટ બોલાવતાં હરિભક્તોનું વુંદ, ભજન-કિર્તનની કરતી મંડળી તેમજ કળશધારી મહિલામંડળ વગેરે ઉત્સાહ-ઉમંગથી શોભાયાત્રાને શોભાવી રહ્યા હતા. આ શોભાયાત્રા શહેરની એક અવિસ્મરણીય શોભાયાત્રા બની રહી હતી. ૨ કિલોમીટર લાંબી આ અભૂતપૂર્વ શોભાયાત્રા-નગરયાત્રા તેમજ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દર્શન કરવા-નિહાળવા શહેરના રાજમાર્ગોની એકેએક બિહડીગો તેમજ ઘરોની અટારીએ, બારીએ, ઝરુખે હજારો ની સંખ્યામાં જનમેદની આકર્ષીત થઈ હતી.

જયજયકારના નારાની સાથે આ ભવ્ય અને દિવ્ય શોભાયાત્રા સાંજે ૭.૩૦ કલાકે શ્રીજીનગર મંદિરે વિરમી હતી.

સંપ્રદાય ઉત્કૃષ્ટ સત્સંગ સભા

શોભાયાત્રાની સમાપ્તિ બાદ બરાબર ૯.૩૦ કલાકે શહેરના વરાછા રોડ ખાતે આવેલા જે.બી. ધારુકા કોલેજ ગ્રાઉન્ડમાં પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં વિશાળ ‘સંપ્રદાય ઉત્કૃષ્ટ સત્સંગ સભા’નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

બરાબર ૧૦.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજનું ગજગતિ ચાલે હકડેઠઠ જનમેદની વચ્ચે સભામાં આગમન થયું ત્યારે તમામસભાજનોએ તાળીના ગડગડાટ અને બેન્ડવાદનના મંગળ ધ્વની અને આતશબાજીના કલરવ સાથે પ.પૂ. લાલજી મહારાજને સત્કાર્યા હતા.

સભામંચ પર પ.પૂ. લાલજી મહારાજે પ્રથમભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પ્રતિમાને તેમજ પ.પૂ.ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજની ચિત્ર પ્રતિમાને સહજતાથી સાવ

લળીને પ્રણામકરીને પોતાનું સ્થાન ગ્રહણ કર્યું હતું.

સૌપ્રથમ પૂ. ભક્તિસંભવ સ્વામી - અમરેલી, પૂ. નિત્યસ્વરૂપ સ્વામી - સરધાર, પૂ. એસ.પી. સ્વામી - ગઢપુર વગેરે સંતોએ તેમજ આગેવાન ભક્તજનોએ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પમાળા અર્પણ કરીને આવકાર્યા હતા.

ત્યારબાદ પૂ. સંતો તેમજ સુરતના મેયર શ્રી કનુભાઈ માવાણીના પ્રાસંગિક પ્રવચનોમાં પોતાના હૃદયની ભાવભર્યા પ્રગટ કરી હતી.

સંતો-હરિભક્તોના પ્રાર્થનાપૂર્વક શબ્દપુષ્પાજંલી બાદ જેમની વાણીમાં હંમેશાને માટે અમૃત ઝરણું વહે છે એવા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજે પોતાની અમૃતવાણીમાં મંદિરનો મહિમા અને સત્સંગ સંબંધીનો ભક્તજનોને ઉપદેશાત્મક આશીર્વાદ આપ્યા હતા. ત્યારપછી સમગ્ર સભાજનોને પ.પૂ. લાલજી મહારાજના ચરણસ્પર્શનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.

છઠ્ઠા પાટોત્સવની ઉજવણી

તા. ૧૦-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૭.૩૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી નિત્યવિધિમાંથી પરવારી શ્રીજીનગર મંદિરમાં અર્ચા સ્વરૂપ શ્રી ઘનશ્યામમહારાજની પુનઃ પ્રતિષ્ઠા કરવામાં પધાર્યા હતા. શ્રી ઘનશ્યામમહારાજની વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારી હતી. પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને આરતી બાદ પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે યોજાયેલ શ્રીહરિયાગ યજ્ઞમાં શ્રીફળ બીડું હોમી યજ્ઞની પૂર્ણાહુતિ કરી હતી.

ઈટોલામાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

વડોદરા જિલ્લાના ઈટોલા ખાતે તા. ૧૦-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૧૧.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા. ત્યારે સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું ભાવભરીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ નૂતન મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરૂપ દેવોનું વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે પૂજન-અર્ચન કરી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન બાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ હરિભક્ત સમુદાય આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોની વર્ષા કરી હતી.

બાઢડામાં ઉજવાયેલ નવનિર્માણ નૂતન મંદિરનો ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

સાવરકુંડલા તાલુકાના બાઢડા ખાતે તા. ૮-૫-૦૬ થી ૧૧-૫-૦૬ સુધી પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી તેમજ સમસ્ત સત્સંગ સમાજના સાથ સહકારથી શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના તાબાનું નવનિર્માણ પામેલ નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો ‘ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ’ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

મહોત્સવ અંતર્ગત સંપ્રદાય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ની કથા-પારાયણ પૂ. કો. સ્વામી શ્રી ઘનશ્યામવલ્લભદાસજી - ગઢપુરના વક્તાપદે રાખવામાં આવી હતી.

આ મહોત્સવમાં દેવોની પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને ભક્તજનોને દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપવામાં માટે તા. ૧૦-૫-૦૬ના રોજ બપોરે ૪.૦૦ કલાકે વડતાલથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધાર્યા હતા ત્યારે ભવ્ય શોભાયાત્રા ગામના ભાગોળેથી હજારો ભક્ત સમુદાયની સાથે કાઢવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ સત્સંગસભામાં સંતો-ભક્તો દ્વારા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પહાર અર્પણ કરીને સ્વાગતપૂજન કર્યું હતું. ત્યારપછી પૂ. એસ.પી. સ્વામી આદિક સંતો દ્વારા પ્રાસંગિક પ્રવચનો કર્યા હતા. ત્યારબાદ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ નૂતન મંદિર યોગદાન આપનાર યજ્ઞમાનો તથા ભક્ત સમુદાયને પોતાની આશીર્વાદાત્મક અમૃતવાણીથી કૃત કૃત કર્યા હતા.

તા. ૧૧-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૮.૦૦ કલાકે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી નૂતન મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરવા પધાર્યા. સિંહાસનમાં વિરાજમાન શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના અર્ચા સ્વરૂપમાં વેદોક્તવિધિ પ્રમાણે મંત્રોચ્ચારની સાથે પ્રાણશક્તિનું ‘નેત્રોન્મિલનમ્’ આવાહન કરીને આરતી ઉતારી હતી. અને સાથે સાથે શ્રી ગણપતિજી તથા શ્રી હનુમાનજીની મૂર્તિનું પૂજન કર્યું હતું.

પ્રતિષ્ઠાવિધિ અને આરતી બાદ પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે યોજાયેલ શ્રીહરિયાગ યજ્ઞમાં શ્રીફળ બીડું હોમી યજ્ઞની પૂર્ણાહુતિ કરી હતી.

દર મહિના પહેલા રવિવારે સરધાર અને મહિના છેલ્લા શનિવારે રાજકોટમાં યોજાતી

:: અભયદાન સત્સંગ સભા ::

સરધાર : તા. ૪-૬-૦૬ જેઠ સુદ - ૪ રવિવાર, સવારે ૯ થી ૧

રાજકોટ : તા. ૨૪-૬-૦૬ - જેઠ વદ - ૧૪, રાત્રે ૯ થી ૧૧

સ્થળ :- શ્રી ધનશ્યામભાઈ વસોયા, 'શ્રીજી ડાઈસ' કબીરવન સોસા. મેઈન રોડ, સંતકબીર રોડ, અભિજીત પાનની સામે, રાજકોટ. મો. ૯૮૯૮૮૦૫૬૧૪

સર્વોપરી, સર્વાવતારી ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના જન્મરજત-દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ વર્ષમાં સરધારધામને આંગણે તૃતીય

શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવ

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના અધ્યક્ષપદે ભગવાન શ્રીહરિના જન્મરજત-દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ વર્ષમાં સરધારધામને આંગણે તૃતીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવ' નું આયોજન તા. ૨૩-૫-૦૬ વૈશાખ વદ - ૧૧ થી ૨૫-૫-૦૬ વૈશાખ વદ - ૧૩ સુધી કરવામાં આવેલ છે. તો દરેક યુવાનો અને વડિલોને આ મહોત્સવનો લાભ લેવા અમારું સર્વેને ભાવભર્યું આમંત્રણ પાઠવીએ છીએ.

ખાસ નોંધ :- આ મહોત્સવમાં ૧૫ થી ૪૫ વર્ષ સુધી યુવાન હરિભક્તો જ લાભ લઈ શકશે.

ચાલો શ્રીહરિ પ્રાગટ્ય ભૂમિછપૈયામાં... ચાલો પવિત્ર યાત્રાધામ જગન્નાથપુરીમાં...

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદ સહ તેમજ નૂતન શિખરબધ્ધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારના મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના લાભાર્થે ગુજરાત, મધ્યપ્રદેશ, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર, બંગાલ, ઓરિસ્સા, આંધ્રપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર વગેરે રાજ્યોમાં પવિત્ર યાત્રાધામની યાત્રા એટલે તૃતીય

શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્પેશ્યલ યાત્રા ટ્રેન

:: પ્રસ્થાન ::

તા. ૧૯-૮-૦૬
શ્રાવણ વદ - ૧૧

ટીકીટ દર :- ૧૦,૦૦૦ રૂ.

કુલ દિવસ :- ૧૫ (પંદર)

:: દર્શનીય તીર્થસ્થળો ::

:: સમાપ્તિ ::

તા. ૨-૯-૦૬
ભાદરવા સુદ - ૯

અલ્હાબાદ, કાશી/બનારસ, અયોધ્યા, છપૈયા, ગયાજી, ગંગાસાગર, કપિલાશ્રમ, જગન્નાથપુરી, ભૂવનેશ્વર, કોનાર્ક, ચંદ્રભાગા બીચ વધુ વિગત માટે :- શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧, મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૧૦

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી

આગામી કથા-પારાયણ કાર્યક્રમો

તારીખ	તીથી	સ્થળ	વક્તા
૨૩-૫-૦૬ થી ૨૫-૫-૦૬	વૈશાખ વદ - ૧૧ થી ૧૩	સરધાર	તૃતીય શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવ
૨૮-૫-૦૬ થી ૩૦-૫-૦૬	જેઠ સુદ - ૧ થી ૩	વેરાવળ (સોમનાથ)	મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ
૨૯-૫-૦૬ થી ૨-૬-૦૬	જેઠ સુદ - ૨ થી ૬	વિસાવદર	મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ
૩૧-૫-૦૬ થી ૨-૬-૦૬	જેઠ સુદ - ૪ થી ૬	આંબલીયા (ધેડ)	કળશ મહોત્સવ
૩૧-૫-૦૬ થી ૬-૬-૦૬	જેઠ સુદ - ૪ થી ૧૦	ડોંબીવલી	દ્વિતીય પાટોત્સવ
૨૬-૫-૦૬ થી ૧-૬-૦૬	વૈશાખ વદ - ૧૪ થી ૫	ડભોઈ	કથા-પારાયણ
૬-૬-૦૬	જેઠ સુદ - ૧૦	ગોધરા	અંતર્ધાન મહોત્સવ
૮-૬-૦૬ થી ૨૧-૬-૦૬	જેઠ સુદ - ૧૨ થી ૧૧	ઈન્દોર-ઉજ્જૈન વિસ્તાર	સત્સંગ સભા

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારમાં

ઠાકોરજીનો થાળ તથા સંતો-ભક્તોને રસોઈ દેનારની શુભ નામાવલી

પ.ભ. શ્રી રમેશભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ	વડોદરા	પ.ભ. શ્રી મુકેશભાઈ	રાજકોટ
પ.ભ. શ્રી ન્યાલકરણ સો મીલ	વાગરા (આમોદ)	પ.ભ. શ્રી ગોરધનભાઈ પટેલ	જરગલી
પ.ભ. શ્રી પ્રવિણચંદ્ર ભગવાનભાઈ	રાજકોટ	પ.ભ. શ્રી ગંગારામભાઈ સોની	રાજકોટ
પ.ભ. શ્રી કાનજરીયા ગંગારામભાઈ	અમદાવાદ	પ.ભ. શ્રી દિલિપભાઈ સોની	રાજકોટ
પ.ભ. શ્રી મૂળજીભાઈ દેવરાજભાઈ	ભાવનગર	પ.ભ. શ્રી ચેતનભાઈ	રાજકોટ
શ્રી મેઘાબેન હર્ષદભાઈ સુણાવ	કેનેડા	પ.ભ. શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ	રાજકોટ
પ.ભ. શ્રી યોગેશભાઈ આનંદભાઈ પટેલ	યુ.એસ.એ	પ.ભ. શ્રી લક્ષ્મીચંદભાઈ નારાયણભાઈ	સુરેન્દ્રનગર
શ્રી હંસાબેન આનંદભાઈ પટેલ	યુ.એસ.એ	પ.ભ. શ્રી ડો. બી.ડી. સાવલીયા	અમરેલી

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન માસિક ભેટ નામાવલી

૬૦૧/- પ.ભ. શ્રી દેવજીભાઈ તથા લાલજીભાઈ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	ઈન્દોર
૫૦૧/- પ.ભ. શ્રી નીલકુમાર હર્ષદભાઈ સુણાવ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	કેનડા
૫૦૧/- શ્રી બીનાબેન હર્ષદભાઈ સુણાવ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	કેનડા
૫૦૧/- પ.ભ. શ્રી હર્ષદભાઈ ભાઈલાલભાઈ સુણાવ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	કેનડા
૫૦૧/- પ.ભ. શ્રી આનંદભાઈ યુનીભાઈ પટેલ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	યુ.એસ.એ
૨૦૧/- પ.ભ. શ્રી દુર્લભજીભાઈ માધાભાઈ ગજેરા, ચિ. પ્રિતેશના શુભ લગ્ન નિમિત્તે	નવસારી
૨૦૧/- શ્રી શીતલબેન મનસુખભાઈ ઘીનેયા, ૧૨ સાયન્સમાં ૮૫ ટકા આવ્યા તેથી શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	અમદાવાદ
૨૦૧/- પ.ભ. શ્રી જયેશભાઈ પટેલ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	વલસાડ
૨૦૧/- પ.ભ. શ્રી અનિલ આર્ટ શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	અમદાવાદ
૨૦૧/- પ.ભ. શ્રી નારાયણભાઈ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	વાપી
૨૦૧/- પ.ભ. શ્રી દિલિપભાઈ પાનચંદભાઈ શાહ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	મુલુંડ
૧૦૧/- પ.ભ. શ્રી ગૌરવ બીપીનભાઈ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	પુના
૧૦૧/- પ.ભ. શ્રી મુકેશભાઈ રાઠોડ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	મુંબઈ
૧૦૧/- પ.ભ. શ્રી કાંતિભાઈ કાયા, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	કાંદિવલી
૧૦૧/- પ.ભ. શ્રી ગીરધરભાઈ સોની, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	રાજકોટ
૧૦૧/- પ.ભ. શ્રી રૂપેશભાઈ સથવારા, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	વડોદરા
૧૦૧/- પ.ભ. શ્રી સૌરવભાઈ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાથે	વડોદરા

આજે જ આપ... આ અંકના ગ્રાહક બનો અને બતાવો...

માણો....ઘેર બેઠાં સત્સંગનો અલૌકિક લ્હાવો...

આપના સમગ્ર કુટુંબ-પરિવારમાં આનંદ અને સંસ્કારની સૌરભ પ્રસરાવે...

જીવનનું અનેરું ઘડતર કરવા માટે...

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર (સામયિક)

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

વધુ માહિતી માટે :- 'ચિંતન કાર્યાલય' શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધાર.

ફો. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન * મે-૨૦૦૬

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ ॥

ચાલો...ગઢપુર... પધારો... ગઢપુર...

આવ્યો ઉત્સવ આજ આપણે આંગણીએ

જાહેર નિમંત્રણ

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ દેશ ગાદીના પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.પુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ સહ આજાથી તેમજ પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સંપૂર્ણ માર્ગદર્શન પ્રમાણે અનંતક્રોટિ બ્રહ્માંડના અધિપતિ ઈશદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો ભવ્ય

બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામપ્રાગટ્ય મહોત્સવ

શ્રી ધર્મ-ભક્તિ વાસુદેવ નારાયણ - ગઢપુર

પ.પૂ. ધ.પુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

રજત-દ્વિશતાબ્દી પ્રાગટ્ય મહોત્સવ તથા શ્રી વાસુદેવનારાયણ પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ

:: પ્રારંભ ::

તા. ૨૪-૧૦-૨૦૦૬ કારતક સુદ -૨ (ભાઈબીજ)

:: પૂર્ણાહુતિ ::

તા. ૩૦-૧૦-૨૦૦૬ કારતક સુદ -૮ (આઠમ)

:: મહોત્સવતા ઉપલક્ષમાં યોજવામાં આવેલ વિવિધ કાર્યક્રમો ::

- * ૧૦૮ કુંડી શ્રીહરિયાગ યજ્ઞ
- * શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ
- * સનાતન ધર્માચાર્ય સંમેલન
- * સર્વધર્મ સમભાવ વ્યાખ્યાનમાળા તથા સંત સંમેલન
- * મૂર્ધન્ય વિદ્વાનોની વિદ્વત પરિષદ સંમેલન
- * દેવોનો અભિષેક, અન્નકુટોત્સવ, રંગોત્સવ, રાસોત્સવ, શાકોત્સવ
- * બાળ-યુવા સંમેલન, રાત્રિ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો
- * આરોગ્ય ચિકિત્સા નિદાનના વિવિધ કેમ્પો
- * તેમજ અન્ય વિવિધ કાર્યક્રમો યોજાશે...

:: આયોજક ::

શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ દેશ ગાદીના આશ્રિત વડતાલ, ગઢડા, જૂનાગઢ, ધોલેરા દેશના ત્યાગી-ગૃહી સમસ્ત સત્સંગ સમાજ

:: મહોત્સવ સ્થળ ::

‘શ્રી લક્ષ્મીવાડી’ ગઢડા (સ્વામિનારાયણ), જી. ભાવનગર ફો. નં. ૦૨૮૪૭ - ૨૫૨૮૦૦, ૮૦૦, ૭૦૦

11. The Format Of imprinline is reproduced as your imprint line does not contain complete details of..... (a) Printed By P.V. Dixit, Published by Viraktaswarup Swami on behalf of (or owned by) Shree Swaminarayan Mandir-Sardhar and printed at Sahjanand Press, 80 feet Road, Rajkot. (name of printing press with full address) and published from Sardhar (place of publication with full address). Editor Divyaswarup Swami. (only Editor word is accepted as per PRB Act in the imprint line.)

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રૂપ આજ્ઞાથી સુરતને આંગણે ઉજવાયેલ
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - શ્રીજીનગરનો છઠ્ઠો પાટોત્સવ

૧. સુરતના શહેરના મુખ્ય માર્ગો પર નીકળેલ વિશાળ શોભાયાત્રા-નગરયાત્રા. ૨. રાત્રિ સત્સંગ સભામાં દિવ્ય દર્શન આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૩. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દર્શનાર્થે પધારેલ સુરતના શહેરના મેયર માન. શ્રી કનુભાઈ માવાણી. ૪. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દર્શન અને અમૃતવાણીનો લાભ લેવા ઉમટેલો ભક્ત મહેરામણ. ૫. શ્રીજીનગર મંદિરમાં દેવોની પુનઃ પ્રતિષ્ઠાવિધિ આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૬. શ્રીહરિયાગ યજ્ઞનુ શ્રીફળ બીડું હોમતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

છબીકલા : કિષ્કા ડિજિટલ ફોટોગ્રાફી - સુરત. મો. ૯૮૨૨૬૫૮૮૨૭, શ્રીહરિ ડિજિટલ ફોટોગ્રાફી - સુરત. મો. ૯૮૨૫૦ ૩૦૨૫૦

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી યોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

૧. બીલીમોરામાં યોજાયેલ નૂતન મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કરવા પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૨. તાલાળા(ગીર)માં યોજાયેલ કથા-પારાયણ પ્રસંગે સભામાં દર્શન આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૩. સરાકડિયામાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના સ્વાગત-સામેયામાં જોડાયેલ ભક્ત સમુદાય. ૪. સરાકડિયામાં યોજાયેલ કથા-પારાયણ પ્રસંગે ભક્ત સમુદાયને આશીર્વાદાત્મક અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૫. કોવાયામાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની શોભાયાત્રામાં જોડાયેલ ભાવિક ભક્તો. ૬. કોવાયામાં યોજાયેલ કથા-પારાયણ પ્રસંગે હરિભક્તોને આશીર્વાદરૂપી અમૃતવચનોનો લાભ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૭. ૧લી મે ના રોજ વિદ્યાનગરમાં યોજાયેલ ગુજરાત સ્થાપના દિનનું દિપ પ્રાગટ્ય કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૮. વલ્લભીપુર શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરના ૯૬મા પાટોત્સવની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી યોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

૧. મહુવા તાલુકાના તાવેડા ગામમાં યોજાયેલ 'મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' પ્રસંગે પધારેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું દબદબાપૂર્વક સ્વાગત-સામેયું કરતા હરિભક્ત સમુદાય. ૨. તાવેડામાં નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠાવિધિની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૩. તાવેડામાં યોજાયેલ 'મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' પ્રસંગે શ્રીહરિયાગ યજ્ઞનું શ્રીફળ બીડું હોમતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૪. મહુવા શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં દેવોની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૫/૬. અમદાવાદમાં નિકોલગામખાતે યોજાયેલ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન પારાયણ' પ્રસંગે શહેરના મુખ્ય માર્ગો નીકળેલી વિશાળ પોથીયાત્રા. ૭. અમદાવાદમાં નિકોલગામખાતે યોજાયેલ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન પારાયણ' અંતર્ગત બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામમહારાજના પ્રાગટ્ય મહોત્સવને વધાવતા પૂ. વડિલ સંતો. ૮. અમદાવાદમાં કથા-પારાયણમાં કથાશ્રવણ કરતા હજારો શ્રોતજનો.

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી યોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

૧. તલગાજરડામાં યોજાયેલ 'મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' પ્રસંગે શ્રીહરિયાગ યજ્ઞનું શ્રીફળ બીડું હોમતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.
૨. દાદરચોકડી (તા. વિસાવદર)માં યોજાયેલ પારાયણ પ્રસંગે પધારેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના સ્વાગત-સામૈયામાં જોડાયેલ વિશાળ જનમેદની.
૩. દાદરચોકડીમાં હરિભક્તોને આશીર્વાદાત્મક અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.
૪. લીલીયા (ગીર)માં સત્સંગ સભામાં આશીર્વાદ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.
૫. પીપરડી (ઘોબા)માં સત્સંગ સભામાં આશીર્વાદ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.
૬. ફિફાદમાં સત્સંગ સભામાં આશીર્વાદ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.
૭. દેદરડામાં શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરના ૨૫મા પાટોત્સવ પ્રસંગે પધારેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની શોભાયાત્રામાં જોડાયેલ હજારો હરિભક્તો.
૮. દેદરડામાં સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી યોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

૧. રાજુલા તાલુકાના કુંભારીયા ગામમાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની શોભાયાત્રામાં જોડાયેલ વિશાળ સંખ્યામાં હરિભક્ત સમુદાય. ૨. કુંભારીયામાં યોજાયેલ 'મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સ' પ્રસંગે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દર્શનાર્થે પધારેલ માન. ધારાસભ્ય શ્રી હિરાભાઈ સોલંકી - રાજુલા. ૩. ભક્ત સમુદાયને પોતાની અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૪. શ્રીહરિયાગ યજ્ઞનું શ્રીફળ બીડું હોમતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૫. દેવકા ગામમાં પધરામણી કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૬. કણકોટ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરના ૧૧મા પાટોત્સવ પ્રસંગે પધારેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીનું પુષ્પમાળા અર્પણ કરીને સ્વાગત કરતા પૂ. વક્તાશ્રી. ૭. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના અમૃતબિંદુઓનું રસપાન કરતા વિશાળ સંખ્યામાં હરિભક્ત સમુદાય. ૮. કોટડા(પીઠા)માં નૂતન શિખરબધ્ધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો શિલાન્યાસવિધિ કરતા પૂ. સ્વામીશ્રી તથા મંદિરના કોન્ટ્રાક્ટર દેવેન્દ્રભાઈ સોમપુરા - વઢવાણ.